

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostor: 2637 S. Lawndale av.

Office of publication: 2637 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XII.

Cena lista je \$4.00.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sredo, 5. novembra (Nov. 5) 1919.

Subscription \$4.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 261.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Delavski tajnik na delu za izravnavo rudarske stavke.

Vojaške čete odredene v razne rudarske okraje.

Gompers in odborniki rudarske organizacije molče.

Prva izjava Lewisa.

Indianapolis, Ind., 4. nov. — John L. Lewis, predsednik U. M. W. of A., je po dolgem molku podal prvo izjavo, ki se glasi: "Strojevje za skupno pogajanje v rudniški industriji je neposkodovano. Za vlado in premogovniške podjetnike je stvar smotna, da ga spravijo sprot v gibanje, da se pogodi mirna pogodba."

Položaj velike premogarske stavke, ki je danes stara pet dni, je v splošnem dober, da ne more biti boljši. Vse vesti, ki so jih pričeli priključiti kapitalistični listi po svoji stari navadi, da se "rudarji vračajo na delo," so slegane in ljudje, ki poznajo prca po perju, se ne ozirajo na te laži.

Iz Washingtona poročajo, da je vlada prejela obvestilo, da je v ponedeljek pričelo obratovati 15 premogovnikov v West Virginiji. Ali tega ne poroča vlada, pač pa kapitalistični špekulirajo. Iz Oklahome je prišla vest, da je ondotni državni obrambni odbor izdal poziv za 8000 delavcev za delo v premogovnikih. Pozivati je lahko, toda dobiti delavce, ki bodo zmogli delati pod zemljo, je pa druga reč.

Koncem konca priznava operaterji sami, da je 425.000 premogarjev na štrajku. To je dragoceno priznanje, ki ga vsa špekulacija ne opere zlepa.

Iz nešteti krajev prihajajo poročila, da manjka premoga. Železniska uprava je konfirirala na tisoče vagonov premoga in ga poslala v kraje, kjer je kurivo najbolj potrebno.

Kolikor je soditi po resnih poročilih iz Washingtona, so vsa priznavanja v uradnih in neuradnih krogih za izravnavo stavke do danes še zastoj. Frank Farrington, predsednik premogarske unije v Illinoisu, je izjavil večeraj v Springfieldu, da bo štrajk trajal dolgo in da ni treba misliti, da bi premogarji pristali na kompromis ali razsodišče. Operaterji v Illinoisu so se obrnili na unijo, da jim dovolijo popraviti nekatere rove dokler traja stavka. Izvrševalni odbor okrožne unije je dovolil, da družbe lahko izvršijo popravila v dvanaestih rovih pod pogojem, da se niti ročica premoga ne vzame na površje.

Glavni odborniki premogarske organizacije molče in se pripravljajo na legalno bitko v soboto, ko se ima odločiti, da li ostane v veljavi ves čas stavke ali se razveljavi sodni odlok, ki je voditeljem premogarjev zavezal usta in roke.

Promet na železnicih se krči radi pomanjkanja kuriva. Western Maryland železnica je odločila 350 telegrafskih nameščenec; na progah železnice Baltimore and Ohio je število dnevniških vlakov padlo od sto na dvajset.

Iz Washingtona javljajo, da so železniske unije, ki predstavljajo 1.600.000 članov v Amer. del. federaciji, pričele glasovati o vprašanju splošne stavke za slučaj, da kongres sprejme protištrajkovni zakon. Vse krajevne organizacije so prejele okrožnico s pozivom, da naj "sprejmejo boj, ki so ga organiziranim delavcem usilili kapitalistični interesi z namenom, da unižijo pravico do stavke in uvedejo prisilno delo." Vse organizirane delavstvo v Ameriki bo pozvano, da se pridruži nameravani generalni stavki.

Poleg je še najmanj. Washington, D. C. — V političnih krogih govore, da se zdaj dru-

dijo, da pride do izravnave rudarske stavke. Delavski tajnik Wilson je konferiral s Henry A. Davisem iz Kentuckija, James Purcellom iz Pennsylvanije in William Rodgerom iz Iowe, ki so specialisti za izravnavo industrialnih sporov. Kaj so sklenili na konferenci, pa ni znano. Izvedelo se je le toliko, da se prihodnji dan vrši kabinetska seja in da bodo tej seji predloženi potrebni predlogi. Govorica se tudi širi, da delavski tajnik povabi zastopnike rudarjev in premogovniških podjetnikov v Washington. Tudi ta govoriča ni potrjena in čakati je treba nadaljnjih dogodkov, da se nekaj definitivnega pove.

Medtem ko se delavski tajnik trudi, da pride do poravnave v stavki, prihaja velebiziški časopisje s pobarvane vesti iz raznih krajev Združenih držav, ki so nedolžne. Te vesti poročajo, da so bile v državah Washington, Wyoming, Colorado in Texas odredene vojaške čete k rudnikom. Vestni omenjajo, če so se tam dogodili nemiri, ali če je vse mirno. Druge vesti govore, da so vsi organizirani rudarji na stavki. V West Virginiji so poskušali premogovniški podjetniki z obratovanjem petih rudnikih. Popolnoma ne molče, če so se odpravili organizirani rudarji kileu podjetnikov in koliko rudarjev se je priključilo za delo.

Stara lažljiva taktika velebiziškega časopisja.

Springfield, Ill. — Neki tukajšnji velebiziški špekulirajo je poslal največjemu dnevniku v Chicagu članek, v katerem skuša dokazati, da so rudarji zaradi tega zastavkali, ker zahtevajo nacionaliziranje rudnikov. Špekulirajo, da je dobro znano, da se rudniki ne morejo nacionalizirati s stavkami, ampak da je nacionalizacija rudnikov vprašanje, ki ga more rešiti le kongres. Je že res, da so rudarji za nacionaliziranje rudnikov, ali te zahteve ne bodo nikdar skušali doseči s stavko, ampak jo bodo zahtevali na tistem mestu, kjer vedo, da je moč, da se nacionalizacija izvrši.

Da rudarji zahtevajo nacionalizacije rudnikov, imajo pa tehtne razloge. Prvič, zavarovani bodo interesi rudarjev in ameriškega ljudstva, po današnjem neštenu produkcije so pa zavarovani le interesi privatnih rudniških podjetnikov. Drugič, če se rudniki nacionalizirajo po Plumbovem načrtu, so rudarji prepričani, da bodo stavke popolnoma prenehale, ker bodo rudarji delali in živeli v človeških razmerah.

Priloge komisarja Faulknerja.

Cleveland, O. — A. L. Faulkner, zvezni komisar za izravnavo industrialnih sporov, je priporočil kompromisni predlog, da se takoj preklic sodnijska prepoved in da vlada garantira rudarjem 15 do 20-odstotno povznanje meze.

V malih mestih ni premogovnih zalog.

Des Moines, Ia. — Poročila iz malih mest naznanjajo, da se že občuti pomanjkanje premoga. V Newtonu niso gorele nič ene svetilke, da se prihrani premog v Indiani so pa iz tega namena omejiteli bizniške ure. V tem mestu so zaprte šole, dvorane in gledališča.

Lincoln, Neb. — Poročila iz raznih mest govore, da primanjkuje premog. Pismo iz Venange, na slovljeno na gubernerja, se glasi, da bodo morali zapreti šole, če mesto ne dobi premoga. (Nadaljevanje na 3. str. 1. kol.)

STALIŠČE AMERIŠKEGA PREMOGARJA.

SLIKA IZ VIRDENA.

Kaj misli povprečni delavec v sedanjih dneh.

Reporter čikaške 'Daily News' je obiskal premogarsko mestec Virden v Illinoisu, kjer je naseljenih tudi večje število slovenskih premogarjev. Tukaj sledi njegova povest, pravzaprav slika, kako misli in sodi ameriški premogar, ne izozemski, temveč domačin.

Velik in koščen državljan z obrazom Abrahama Lincolna je posegel v lep in potegnil drugi dokument. Na rumeni, hrastovi misli je že ležal kup letakov, brošur in drugih tiskovin. Pogovor je trajal pol ure in potem je korunjak, čigar ime je Ed Norton, dejal:

"Upam, da ste zdaj prepričani. Moj oče je bil poštar v tem mestu pred tridesetimi leti in kar vam jaz povem, mislijo tako vsi ameriški delavci v tem momentu. Poročajte tako vašemu listu, da bo vsaj enkrat povedal resnico."

Ed Norton, čigar oče je bil poštar v Virdenu, je nato vprašal svojo ženo, če bo kmalu večerja na mizi, ker potem mora iti k Jimu, da si malo splahne želodec. Norton je sree premogarske stavke. On ponavlja to, kar govori, ponavlja dan za dnevom povsod kamor pride in besede gredo od ust do ust v mračni svetlobi jamaških leščerb v premogovih luknjah pod zemljo.

Norton je dejal, da ameriška vlada pade in delavce unije pravzamejo industrija in vsa druga, kar je v zvezi s delom. On in njegovi tovariši so izračunali, da se svet spreminja že dve leti in čas prihaja, ko bo organizirano delavstvo govorilo in vladalo. Ed je našel vse krivice, ki jih trpi on in njegovi tovariši od lastnikov premoga, in ponovil je, da tako pravi vsi premogarji.

"Čujta, mi ne zahtevamo pet dni dela v tednu zato, da bi manj delali, razumete? Zahtevamo zato, da bomo več delali. Zdad delamo povprečno po dva dni v tednu polti in po sedem dni pozimi. Kar mi hočemo, je to, da bomo delali pet dni v tednu vse leto. To pomeni, da bomo premogarji bolj počeno živeli in ljudstvo bo imelo korist, kajti premog bo cenejši, ko se bo kopal vse leto."

Nikar ne mislite — je nadaljeval Ed — da sem takozvani rdečkar. Ne. Govorim kot Amerikanece. Amerikanece. In kot Amerikanece, ne kot rdečkar, vas vprašam: Kaj pa je vlada? To je nekakšna razkopana stvar, ki ne pomaga nič povprečnemu državljanu, zlasti pa ne delavcu. Nekakšna coklja je. Vzemite unije. To je pa druga stvar. Unije nam koristijo. Tukaj na deželi nihče ne misli dosti o vladi. Vsi imamo svoje unije in to je za nas vse. Zdi se mi, da bo kmalu generalna stavka in že si predstavljam, kako bodo unije prevzele vlado. In tedaj, čujta, ne boste več plačevali 20 centov za funt sladkorja in 40 centov za govedino, kakor danes."

Tako je govoril Ed — oni Ed, čigar predniki so bili illinojski pionirji. Ed ima svojo hišo, ki je že plačana. Hiša oprema je okusna. Sobe niso gizdave, toda čedne. Njegova žena jih drži čiste in Edo se zdi, da je v poslikanem stenskem papirju dovolj dekoracije.

Govoril sem z bankirjem v Virdenu. Pojani mi je, zakaj državljan na deželi izgledajo kot Lincoln in govore kot Lenin.

"Možje imajo prav, če zahtevajo šest ur na dan in pet dni dela v tednu ter večjo plačo," je dejal bankir. "Moje simpatije so s premogarji. Ampak mene ne skrbi štrajk toliko, ampak pa nekaj drugega, kar je za štrajkom. Jaz ne vem, kako misli zunanji svet, ker se ne premaknem nikamor iz Virdena, toda če drugod mislijo tako kot tukaj, tedaj ne kaže nič dobrega za bankirje. Kriza je seveda morala priti. Unije so vedno

S SOVIJSKE FRONTE; FINSKA NE POMAGA.

JUDENICEVA ARMADA ZAJETA.

Denikin in Judenič primavata delne poraze; Kijev je sopot padel.

London, 4. nov. — Zadnje poročilo iz Moskve se glasi, da je Judeničeva armada obkoljena južno od Petrograda.

Helsingfors, Finska, 4. nov. — Finska vlada je obvestila generala Judeniča, da ji je nemogoče pomagati pri operacijah proti Petrogradu.

London, 4. nov. — Iz Moskve poročajo o vročih bojih na obali Finskega zaliva in o neprestanem umikanju Judeničevih čet. Sovjetske čete so reokupirale mnogo vasi v okolici Luga in Odova. Na poljski fronti so rdeče čete preokupirale Berezino in njele veliko število sovražnikov. Na sibirski fronti je bilo ujetih 1500 mož pri zavzetju Petropavlovka.

Iz Helsingforsa javljajo, da so boljševiki vzeli Gačino in Lugo zadnje nedeljo in zdaj napadajo Pakov. Judenič sam poroča: "Lugo smo izpraznili vsled premoči sovražnika. Rdeči napadajo na vsej fronti Pakov-Strugih-Jelaja z velikim številom močv."

Denikin poroča, da je izgubil Kromi v okolici Oris, okupiral pa je Bobrov južnovzhodno od Voroneža.

Poročilo iz Helsingforsa se glasi, da je Ljanzanov, ministrski predsednik severnozgodne ruske bele vlade, priznal neodvisnost Finske v svrhu, da pridobi Finsko za vojno s sovjetsko Rusijo. Ljanzanov je poslal finski vladi note, v kateri uradno zahteva vojaško pomoč.

Kodanj, 30. okt. (zvečeno). — (Poroča I. D. Levine). — General Denikin se stalno umika pod udarci rdeče armade, ki je reokupirala Kijev na desnem krilu. Orel v sredini in Voronež na levem krilu. Na vzhodu je Kolčak zopet poražen in njegova najnovejša ofenziva je zdrobljena. Na severu predirajo rdeče čete že nekaj tednov neprestano in se bližajo Arhangelsku.

Alko se sedanje zmage rdeče armade nadaljuje še eden teden, bomo videli ponovitev spomladanske kampanje proti Kolčaku s razliko, da komunisti zdaj ne bodo več tako prizanešljivi z rusko buržoazijo, ki je stavila svojo karto na zmago protirevolucionarnih generalov.

ŠEST ZAMOROV V OSMIH MINUTAH OBOJENIH NA SMRT.

Helena, Ark. — Šest zamorov je bilo spoznanih krivih umorov, ker so se udeležili nemirov v okraju Phillips. — Prva porota je potrebovala osem minut, druga porota pa sedem minut. Umora je obtoženih še sto dva in dvajset oseb. Večina so sami zamoreci.

VRME.

Chicago in okolica: V četrtek oblačno, toda gorkejšje. Dviganje temperature. Solnčni plah ob 6:27, zahod ob 4:41.

bolj močnejše in močnejše. V Virdenu je vse unijsko."

Tako je govoril bankir. Šel se okrog po mestu in prepričal sem se, da je res tako. Vse je unijsko; mišljenje in življenje je unijsko. Trgovci oglašajo in prodajajo le unijske blage in banka se tudi imenuje unijska. Vse mora spadati v unijo. Premogarji ne vprašajo, če si demokrat ali republikanec, temveč ako imaš unijsko karto. Če imaš, je dobro, ako nimaš karte, izgubi se. V virdenskem parku so pred par tedni odprli krili soho zmage, ki predstavljajo vojaka na masivnem pedestalu. Na spomeniku je prilepil listek papirja, ki ti pove, da sta kip in pedestal unijsko delo. Tako je!

Kdo je nanosil prage na železniško progo?

Po sodbi stavkarjev so to delo izvršili najemniki.

Žena jeklarskega magnata zmerja stavkarje z boljševiki.

Nova lumparija kompanijskih najemnikov.

Chicago, Ill. — Dasiiravno so ravnokar polovili privatne detektive, ki so izvrševali razna hudo delstva in jih podtikali jeklarskim štrajkarjem, poroča velebiziški časopisje, da so štrajkarji položili na tisočestne železnice kup pragoz, da ponesreči vlak, na katerem so se peljali stavkokaži v garjsko jeklarno. Nekaj sprevednih je videl, kako ljudje nosijo prage na železniško progo, pripoveduje velebiziški časopisje, in pohitel je na policijsko postajo, da naštani, kar je videl. Polcijeja je storila takoj svojo dolžnost in odstranila nevarnost s železniškega tira. Polcijeja so tudi preiskali vse okoliščine in našli niso nikogar. Če ni vest od prve do zadnje črke zlagana, tedaj niso pragoz naložili na železniški tir stavkarji, ampak najbrž take vrste privatni detektivi, na katere je državni pravdnik Hoynes napravil lev zadnje soboto, so izvršili to zločinsko delo, da osunijo nedolžne stavkarje.

Podjetnikova soproga ni balja od svojega soproga.

Gary, Ind. — Štrajkarske žene so v minolem tednu sklenile, da izavljajo Garyjevo soprogo za častno članico pomožnega odbora, ker se je širila govoriča, da imajo žene podjetnikov boljše sree kot njih možje.

Zdaj so štrajkarske žene prejele odgovor, ki jih je podušil, kar so vsi pametni ljudje že zdavnaj trdili, da so žene podjetnikov na strani svojih mož.

Žene podjetnikov se valjajo v razkošju, krog njih se suče roj služabnic, da "milostlivi" ni treba delati. Večina te ženske ne znajo skuhati še kave, še manj pa pripraviti kakšno drugo užitek jed. Razvajane so od mladilnog na postrežbe drugih in si domikljajo, da so prišle s predpravicami na svet in da stoje visoko nad delavci.

Tò pove tudi odgovor Garyjeve žene, kajti ozmerjala je jeklarske stavkarje z boljševiki, z besedami, ki jih po sugestijah v velebiziškem časopisju smatra za največjo psovko. V svojem odgovoru pravi: "Preden je prišla ta afera, nisem imela prilike, da se izjavim javno. Ampak popolnoma simpatiziram s stališčem mr. Garyja proti jeklarskim stavkarjem, ker je edino pravilno stališče, ki se mora zavzeti, če nočemo priti v post boljševikov."

"Milostljiva", kateri je njen soprog svojočasno kupil kočnjo, o katerem so poročali časniki, da je stal osemdeset tisoč dolarjev, torej približno toliko, kolikor prejme okoli šestdeset jeklarskih delavcev za svoje trudopolno delo skozi vse leto, meni, da bodo zavladali v Združenih državah boljševiki, če bo jeklarski trust priznal kolektivno pogajanje in priznal osemurni delavnik za jeklarske delavce. Večje neumnosti menda še ni znil nihče v Združenih državah, kot ta dama, ki si domikljuje, da je izobražena, ker je milijonarka.

Najeti kompanijskih podjetnikov spodleteli.

South Chicago, Ill. — Še preden so bili v soboto polovljeni privatni detektivi in razkriti njih načrti, so ti načrti spodleteli. Tukaj je bila javna tajnost, da so privatni detektivi na delu, da naberejo armado stavkokažev in tako zlomijo stavko. Opaziti je bilo, da so ljudje obdržali konfe-

rence s kompanijskimi uradniki, katerim je bilo že od daleč čitati na obrazu, da so privatni detektivi, ki imajo nalog, da za vsako eno razbijejo stavko jeklarskih delavcev. Opaziti je bilo, da ti ljudje z zaznamovanimi obrazi tekaajo okoli delavcev in jih skušajo pridobiti z raznimi govoricami za stavkokaštvo. Upali so, da bodo najeli tisoče, ki so pri volji stavkokaštvi. Kmalu so se pa prepričali, da ameriški delavci danes drugače mislijo, kot so mislili pred petimi tedni. Spomni so, da s prigovarjanjem ne bo nič, zato je prišel ukas po telefonu privatnemu detektivu, da prišeta z usilji, zločini in grozodejstvi, da se stavkarji vrnejo na delo. Da se ta polkus ni obnesel, kompanijskim najemnikom, gre hvala delavski zavednosti, kajti delavci so sklenili, da se ne vrnejo v jeklarno, dokler Gary ne prizna, da se bo pogajal z zastopniki jeklarskih delavcev o njih zahtevah.

Kompanija se poslužuje zamorskih stavkokažev.

Indiana Harbor, Ind. — Tukaj je stavkovni položaj ugoden. Kompanija se trudi, da dobi stavkokažne iz drugih mest. V minolem tednu so peljali zamorske stavkokaže na dveh avtomobilih v jeklarno. Stavkarji so prepričani, da si kompanija prav nič ne pomaga s takimi stavkokaži, ker niso vajeni dela v jeklarni.

Belopoltnih delavcev ni, ki bi se dali najeti za stavkokaže, kar je pa belopoltnih stavkokažev, pa sploh niso delavci v pravem pomenu besede. To so ljudje, ki redkokdaj delajo, najraje pa nikdar. Stavkokažijo pa radi tega, ker si domikljajo, da bodo prejeli visoke mezde in nič delali. Kakor hitro se pa prepričajo, da morajo delati in da za to delo prejmejo nizko mezo, pa puste stavkokaštvo. To je tudi vzrok, zakaj belopoltni stavkokaži po nekaj dneh obrnejo hrbet stavkokaštvi in se pogrezejo v velikomestne človeške nišine, iz katerih so prišli.

Šodnika za omajitev zborovalne svobode.

Pittsburgh, Pa. — Lokalna organizacija Amalgamated Association of Iron, Steel and Tin Workers se je pritožila na sodišču proti županu Bebeoku, ker ni dovolil lokalni organizaciji obdržati shodov v stavkovnem okraju. Šodnika D. Shafer in Thomas J. Ford sta pritrčila županu, češ, da hoče župan le ohraniti red in mir, kar pa je nemogoče, če se preveč ljudi zbere na enem mestu.

V Milwaukee so stavkarji vstajni.

Milwaukee, Wis. — Podjetnikom se je posrečilo najeti prav malo stavkokažev, tako da morajo precej znojiti, če hočejo z raznimi pripravami napraviti ogenj, ki daje gost dim od sebe. Okoli tovarni je mir, ker se ne apajo privatne detektive posredovalnice v tem mestu nastopiti s najemniki. Zavedajo se, da bi bili taki ptički kmalu polovljeni in pritrčani pred sodišče, da prejmejo svojo zasluženo kazen. Tukajšnji delavci so bili pametni in so pri zadnjih volikvah izvolili župana in šerifa, o katerih so bili prepričani, da ne bosta dovolila kompanijskim najemnikom povzročati izgredov in pobojev, iz tega fakta bi se lahko delavci v drugih jeklarskih mestih, v katerih so toliko oblasti očito na strani jeklarskih podjetnikov, naučili, da morajo delavci ob času volitev izbrati volilni listek v svojo korist.

Inozemstvo.

Republičansko gibanje na Irskem.

Dublin. — V torek je bilo aretiranih deset dekle, ki so prodajale republičanske zastavice. Dva-ndvajset mladeničev, ki so se "nepostavno vadili v orožju", je bilo vrženih v ječo.

Pomanjkanje premoga v Franciji.

Pariz. — Velik snežni vihar dirja preko Francije, že dva dni. Premoga manjka v vseh krajih. Vlada kurivna uprava izjavlja, da premogovna zaloga v vsaj državi znaša komaj za deset dni, ako mraz kmalu ne odneha. Francija je pričakovala premog iz Amerike, toda stavka pristaniških delavcev v New Yorku in štrajf premogarjev je ustavil uvoz.

Tailhade, francoski pesnik umrl.

Pariz. — Laurent Tailhade, francoski pesnik, ki se je po bolj "prodavil" z dvema dvočlenskima, kot pa s svojimi poezijami, je 2. t. m. umrl.

Amerika ne dobi nemških zepelinov.

Berlin. — Amerika bo "vlekla ta kratkega" pri delitvi zepelinov med zavezniške. Kakor se poroča, vzamejo Francozi in Angličani največje in najboljše nemške zračne ladje.

Štrajf pristaniških delavcev v Gibraltarju.

Gibraltar. — Stavka tukajšnjih pristaniških delavcev je povzročila pomanjkanje živil. Vse ladje v luki počivajo.

Vojski zlomili stavko na Špancem.

Seville, Španija. — Tukaj so dolgo časa stavkali peki in v vsem mestu ni bilo kruha. Končno je vlada poslala vojske, ki so pekli kruh in zlomili stavko.

Angleške obdane v rokah socialistov.

London. — Nadaljna poročila o izidu občinskih volitev zadnje sobote kažejo, da je zmaga Delavske stranke večja, kot se je mislilo prve dni. V ogromni večini angleških občin so dobili socialisti občinsko upravo v svoje roke. V Londonu je do zdaj pokazalo štetje, da so delavci zmagali v enajstih mestnih okrajih izmed devetnajstih; skoraj gotovo je, da bodo delavci imeli 30 do 40 okrajev in okrajni svet bo v njihovih rokah. Okrajni svet (County Council) je najvišja oblast v Londonu.

Ravno tako prikazuje rezultat v mestih na deželi. Vsa znamenja kažejo, da bo Anglija v prihodnjih dveh letih v rokah socialistov, kar se tiče pokrajinske uprave.

Izprje delavcev na Špancem.

Madrid. — Španski kapitalisti so izvedli svojo grožnjo in izprili delavce. V Barceloni, kjer je središče revolucionarnega gibanja, je že v ponedeljek prenehalo vsa dela. Voditelji na obeh straneh izjavljajo, da se je pričela vojna med delavci in delodajalci, ki bo trajala do skrajnosti. Razume se, da so španski delavci bolj organizirani kot delodajalci in valed tega upajo na zmago. V Barceloni šteje delavska (sindikalistična) organizacija že 200.000 članov. Glavna delavska voditelj v Barceloni sta Segin, plekar, in Pestaloni, bivši katoliški duhovnik, ki je izstopil iz cerkve in zdaj je urednik radikalnega sindikalističnega lista.

Zgodnja in huda zima v Evropi.

Pariz. — Nepričakovano zgodnja in huda zima je zadela vse Evropo. Sneg je zapadel po vsej severni Franciji in ostra burja je zametila brlje že od nedelje. Sneg je pokril tudi Nemčijo, Avstrijo, Čehoslovakijo in večji del Ogrske. Na Dunaju in v Budapešti je veliko trpljenje radi pomanjkanja kuriva. Iz Prage javljajo, da je na tisoče ton krompirja zmrznilo na polju, ker ga kmetje niso mogli pravočasno umakniti pod streho.

Osební vlaki suspendirani v Nemčiji.

Berlin. — Radi velikega pomanjkanja premoga je vlada suspendirala potniške vlake za enajst dni. V mestih vlada velika konfuzija in ceste na deželi so polne potnikov, ki hodijo peš.

O delavski zmagi na Angliškem.

London. — Nadaljna poročila o volitvah izidu zadnje sobote kažejo, da bo zmaga Delavske stranke popolna. V londonskem okraju Poplar so delavski kandidati izvoljeni v 39 volilnih okrajih, vseh okrajev je pa 42. V Chelsea je izvoljenih devet delavcev in celo v aristokratskem Kensingtonu je bilo izvoljenih šest delavskih kandidatov.

Francija ima nov načrt za Reko.

Pariz. — Francija je predložila ameriški vladi nov načrt za rešitev reškega vprašanja. Časopisje poroča, da Anglija podpira Francijo pri tem načrtu. Kakšen je ta načrt, poročilo ne pove.

Pariski vrhovni svet zahteva odgovor od Rumunije.

Pariz. — Stephen Pichon, francoski zunanji minister, je v ponedeljek naslovil v imenu zavezniških notu na rumunsko vlado, zahtevajoč, da mora Rumunija brez odloga odgovoriti na zadnjo noto vrhovnega sveta, ki je datirana 12. oktobra. Rumunija do danes še ni odgovorila.

Angličani preiskujejo ameriške pomorščake.

Dublin, Irsko. — V tukajšnji luki se nahaja ameriški parnik "Lake Fontana" in na njem je 38 jasnih mornarjev in nekaj še bolj jasnih mornarskih častnikov. Jezni so zato, ker jih je angleška vojska polnila temeljito preiskala, jim so pripili v Dublin; polnila jim je obrnila vse žepne, pregledala listine in privatna pisma, prebrskala njihove postelje itd. Mornarji zdaj vprašujejo, če je zdaj druga vojna in na čigavi strani je Amerika.

Ko so mornarski častniki zahtevali pojasnila, ni imel angleški povojnik drugega odgovora, kakor da izvršuje povelje svojih višjih in — that's all. Povelje, ki je bilo izdano v Londonu pred par tedni, se glasi, da mora biti preiskana vsaka ameriška ladja, kakor tudi osebna imovina mornarjev, ki se ustavi v irskih lukah, z namenom, da se prepreči vtihoapljanje orožja in streliva za irske republičane.

TINOTAPSI PRILJETI; ŽGANJE ZAPLENJENO.

Pittsburgh, Pa. — Policija je opazila, da pogostoma zahajajo ljudje v neko hišo na Hattfieldovi cesti. Končno se je odločila, da se prepriča, kaj se godi v nji. Našla je kotel za kuhanje žganja in okoli dvesto galonov žganja, ki ga je zaplenila. Misterij je bil odkrit. Mat Sukas in njegova žena sta bila pridržana, poleg pa še pet oseb, ki so bile pri njima na hrani in stanovanju.

ROJAKI! Naročite se na knjige.

Knjigarna Matice S. N. P. J. Matice izda pet knjig, kakor hitro se oglašate dvatisoč naročnikov. Naročnine s pristopno vred za prvih pet knjig je tri dolarje. Ako ni zastopnika Matice v vaši občini, pošljite naročnino tajniku Matice: Frank Alai, 2134 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

Frank Kurda

ali bolje znan kot Frank Duteb, je kandidat pri volitvah za Board Member for Dist. No. 2. Torej vsak glas, ki dobim od vas bo gotovo v moje zadovoljstvo in v vašo korist. Ako bodem izvoljen v ta urad, vam jamčim, da bodem vestno in pošteno deloval za vsakega posameznika in za vso organizacijo. Se priporočam vaš zvesti prijatelj in soboritelj: Frank Kurda, R. R. 8, Box 174, Pittsburgh, Kans. —

IZVEDETI ŽELIM

za Ignatza Mihevo (po domače Stefevo), iz Spodnjega Logatca na Notranjskem. Pred petimi leti nahajal se je nekje v Slaty Fork, W. Va., delal je v gozdu pri Camp No. 11, in od tu je bil poslan v neko bolnišnico. Torej vse od tedaj pa ne vem nič o njem. Če njene rojake uljudno prosim ako je komu kaj znano kje se nahaja, naj mi blagovolijo to sporočiti, se kar bom vsakemu zelo hvaležen. Moj naslov je: Andrej Zlatoper, P. O. Box 22, Maynard, Ohio. —

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Zalostnega srca naznanjam vsem sorodnikom, znanec in prijateljem, da je po več mesečni bolezni preminila moja ljubljena soproga in mati treh še nedorastlih otrok

ZOFIJA ZGONIK

(rojena Inamo). Pokojnica je bila članica dr. "Zbudi se Slovan" št. 226, katere jo je tudi sprejelo k zadnjemu počitku na pokopališče, za kar izrekam vsemu članstvu mojo zahvalo. Tebi pa, moja nepozabna soproga in mati, naj bo lahka svobodna ameriška zemlja, počivaj mirno! — Žalujemo ostali: Frank, Emil in Helena Zgonik, otroci. Karl Zgonik, soprog. Joffre, Pa. (4-5-6)

ZELITE POTOVATI DOMOV?

Če želite imati parobrodni listek ali ne, pišite ali pa pridite v svojo lastno korist k bančni tiskarji

EMIL KISS, 133 Second Ave., New York, N. Y.

ISČE SE UPRAVNIK

za unijsko zadržno prodajalno. Vešč mora biti popolnoma mesarske stroke ter imeti znanje o groceriji. V tej zadržni prodajalni se prodaja samo unijsko blago in od upravnika se zahteva, da pristopi takoj v organizacijo. Delavna ure so kakor jih predpisuje lokalna podružnica uslužbenec trgovske organizacije. Le oseba, ki so zmogne voditi trgovino ter imajo že večletno izkušnjo, naj se blagovolijo javiti osebno ali pisмено na spodaj označeni naslov. Plača po dogovoru.

Jože Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa.

STALNO DELO DOBI!

Čevljar, ki si razume pri popravljanju čevljev. Plača po dogovoru. Javljajte se osebno ali pa pisмено pri:

FRANK MRGOLLE, 206 West 12th STREET, OAK PARK, ILL. (Pri Chicago, Ill.)

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE

Plašite po novi cenik

Velika zaloga ur in zlatnine

Wm. Sitter Co. 5805 St. Clair Av. Cleveland, Ohio

ROJAKI POZOR!

Na razpolago imam vsakovratni les, kar se tiče za gradnjo hiš, kot 2x4, 2x6, 2x8, močan les 10x10, močan fencing, 1x6, 1x8, 1x10, 1x12, stranice, okna, vrata, šipe, opeko, drva, 20 čevljev dolgi les in druge stvari. Kdor potrebuje kar si bodi za gradnjo hiš in drugega poslopa, naj se izglasi pri meni, ker ta les bom kmalu prodal. Zglasite se od 6 do 9 ure zvečer ali pa ob nedeljah na

292 FIRST AVE., MILWAUKEE, WIS. LOVRENC KANCILJA, zastopnik Arhitekture in gradnje.

Dober liniment.

Menda ni potreba naglašati posebnosti in tolažiti kako priporočljivo je imeti na roki steklenico dobrega linimenta za zunanjo uporabo v slučajih hitre potrebe — in tukaj ni obojega boljšega za to reči kakor

Severa's Gothard Oil

(Severovo Gothardsko olje), ki je znano kot najboljši protivsem bolečinam, ki jih povzroča revmatizem, bolečina v križu ali otrpjenju udov in mišic. Na prodaj v vseh lekarnah. Cena 50c in 50c davka ali 60c in 50c davka.

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in ranecnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otroške, ženske in moške bolezni. Uradne ure so: 10 ure jutraj do 2 ure popoldan. Bell Telephone Cedar 2365 343 E. Ohio Street, N.E. PITTSBURGH, PA.

Potrebuje mo takoj

premoženje za NOV rudnik v LAUREL RUN COAL COMPANY, v Clearfield, Pa. To je nov rudnik katerega smo raziskovali na nove odprli, je tri čevlje visok in sedaj dela vsak dan. Tu je zelo ugodna prilika za premoženje, ki so na voljo delati pri nizkem premoženju, če posebno ko je še nov rudnik se lahko dobi dobi prosti.

Rabilo se odprte svetilke: ugodna stopovanja. Oni ki žele dobiti delo pri ti družbi naj gredo naravnost tja v Clearfield, Pa., ali naj pišejo na pošto na:

MR. A. VARADY, 407 HOUSE BLDG., PITTSBURGH, PA. (Tukaj ni stavke).

V ODGOVOR PROHIBICIJI!

KUHAJ SAM DOMA! Iz našega izvrstnega Malta in hmelja napravi lahko vsak sam dobro pivo, katero vas ovrši in okrepča kot v starih časih. 10 galon pijače za \$2.35. Pišite še danes, dokler še lahko pošljemo po pošti vas potrebna navodila. Kakovost je jamčena in pri večjih naročilih damo popust. Frank Ogler, 6401 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Za Collinwood sprejema naročila Matt Petrovich Candy Store, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.

Za v-stari kraj.

POŠILJANJE DENARJA

Hitro, zanesljivo in poceni morem poslati denar v stari kraj. Vsaka pošiljatelj je zavarovana proti izgubi.

100 kron za	\$ 2.35
200 kron za	4.60
500 kron za	10.50
1,000 kron za	20.90
5,000 kron za	108.00
10,000 kron za	200.00
25,000 kron za	485.00

50 Lir za	8.90
100 Lir za	11.40
500 Lir za	58.00
1,000 Lir za	110.00

Denar pošljite po Money Order, ali American Express Money Order, ali pa po Bank Draftu.

POTNI LIST. — Odm. ki nalože se smi izdati za osebni, prekratni tudi potni list.

W. B. SAWYER, NEW YORK, N. Y. 70-9th Ave.

Pošiljamo denar v staro domovino.

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na

Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Italijo.

Nadalje pošiljamo denar tudi v Srbijo, Belgijo in Romunijo. Jamčimo za vas poslati denar, enako kot pred vojno, da boste hitro in točno izplačani.

KASPAR STATE BANK

1800 Elm Island Ave., Chicago, Ill.

"PAZITE NA MENJAJOČE CENE."

Sedaj je mogoče pošiljati denar v staro domovino in sicer na Slovensko v kronah, v kraje zasledena po Italijanskih pa v lirah.

Sedanje cene so s pokitino vred:

100 kron	\$2.00	500 kron	\$ 9.00
200 kron	3.85	1 000 kron	18.00
300 kron	5.80	5,000 kron	90.00
400 kron	7.70	10,000 kron	178.00

Potuje se tudi lahko v staro domovino, toda parniki so prenapolnjeni; tisoč ljudi čaka na prostor, a parnikov je za sedaj le kaj malo, zato je bolje, da vsakdo malo potrpi, da se razmere zboljšajo.

Za pojasnila pišite na:

FRANK SAKNER, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Henry J. Schnitzer State Bank

ENA NAJSTAREJŠIH BANK, KI SToji POD STALNO DRŽAVNO KONTROLO

RAZPOŠILJA DENAR NA VSE KRAJE S POLNO GARANCIJO, PRODAJA VOZNE LISTKE ZA VSE ČRTE PO ORIGINALNI CENI, IZVRŠUJE VSE ZADEVE V STAREM KRAJU

Ki žele potovati v staro domovino, ki žele poslati denar ali kateri imajo opraviti katerikoli zadevo v stari domovini, naj se obrnejo na našo banko, ki stoji v vsaki državi in vsaki državi v vsaki državi.

VSESTRANSKA NAVODILA IN POJASNILA doli vsakdo takej v materialnem jeziku.

HENRY J. SCHNITZER STATE BANK

141 Washington Street New York, N. Y.

MOŠKI IN ŽENKE

Na napravite napaka, obaj si ne predstavljate najstarejšega, najpoštenjega, najzanesljivejšega in najboljega zdravstva v svetovni. Na Moški in Ženke izkušnje v zdravstvenih zadevah in zdravstvenih, belnih na najrazličnejše načine. Vredni tega je postal najbolj neodvisen zdravnik, pri katerem se lahko zaupate na svojo bolezen. Bodo stori boste dobili pri njem najbolj temeljito zdraviljenje in vsake resne pomoči na vaš dom.

Brasilska zdravilna zdravila potom stroja. Govori val materini jeziki. Uradno od 9 do 6. V uradnih od 10 do 2. Dr. B. F. MULLIN, Specialist 411-4th Ave., 2nd Floor, PITTSBURGH, PA. Nasproti glavni ulici.

POTREBUJEMO

Delavce za ceglarno. Potrebuje mo delavce za vrtanje, viganje, in navadno delavce za smokolnino. Delavci smatljajo \$4.50 do \$5.00 na šest urno delo sicer imajo priliko zaslužiti še več. Imamo sami svoje mestce s 6 sobnimi stanovanji; vsako poslopje ima tekočo vodo, in kopalnico, plin in električno razsvetlavo in prigradno za gorakoto. Oda se v najem po \$7.00 do \$12.00 na mesec. Tu so raznovrstna črke in sole in dobra pitna voda. Kadar pridete sem, pazite, da boste vprašali v prvi opazni kar ali še dve drugi opazni. Za pojasnila pišite na:

Labor Department, MOUNT UNION, Refractories Company, Mount Union, Pa.

PIVO.

Napravite fine peneče pivo sami doma na jako prijeten način potom Hero-Tablets ali Bavarskega Beer-Extracta.

Jedna škatulja Hero-Tablets za 6 galon piva.....\$1.00
Jedna škatulja Hero-Tablets za 12 galon piva..... 2.00
Jedna konzva Bavarskega Beer-Extracta za 7 galon piva..... 2.00
Pravik za izdelovanje piva doma (Ovrganje) škatulja po 25c in 50c.

Z vsakim naročilom pošljem nazaj navodilo v slovenskem in angleškem jeziku. Naročilni je prilagati denar ali Money order (ne privlačni čekov) ter pošljite na:

A. Pestotnik,

32 Overpeck Ave. Ridgeland Park N. J.

PIVO

Napravite fine peneče pivo sami doma na jako prijeten način potom Hero-Tablets ali Bavarskega Beer-Extracta.

Jedna škatulja Hero-Tablets za 6 galon piva.....\$1.00
Jedna škatulja Hero-Tablets za 12 galon piva..... 2.00
Jedna konzva Bavarskega Beer-Extracta za 7 galon piva..... 2.00
Pravik za izdelovanje piva doma (Ovrganje) škatulja po 25c in 50c.

Z vsakim naročilom pošljem nazaj navodilo v slovenskem in angleškem jeziku. Naročilni je prilagati denar ali Money order (ne privlačni čekov) ter pošljite na:

A. Pestotnik, 32 Overpeck Ave. Ridgeland Park N. J.

ČEMU SI BELITI GLAVO—OSLAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA. NAŠ izvirni poseben postopek biva in naši narodi dele dobro pivo. Biste morda nevedeli kar vam da pivo se biva. To je naravno in najzanesljivejši način za izdelavo piva.

VEŠTA izvirni postopek izdelave piva od tega da ste na tleh, kar je dobro, da / naložite vodo in sladkor na vodo. Izvirni postopek izdelave piva od tega da ste na tleh, kar je dobro, da / naložite vodo in sladkor na vodo. Izvirni postopek izdelave piva od tega da ste na tleh, kar je dobro, da / naložite vodo in sladkor na vodo.

Čemu si beliti glavo—OSLAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA. NAŠ izvirni poseben postopek biva in naši narodi dele dobro pivo. Biste morda nevedeli kar vam da pivo se biva. To je naravno in najzanesljivejši način za izdelavo piva.

Čemu si beliti glavo—OSLAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA. NAŠ izvirni poseben postopek biva in naši narodi dele dobro pivo. Biste morda nevedeli kar vam da pivo se biva. To je naravno in najzanesljivejši način za izdelavo piva.

Čemu si beliti glavo—OSLAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA. NAŠ izvirni poseben postopek biva in naši narodi dele dobro pivo. Biste morda nevedeli kar vam da pivo se biva. To je naravno in najzanesljivejši način za izdelavo piva.

Čemu si beliti glavo—OSLAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA. NAŠ izvirni poseben postopek biva in naši narodi dele dobro pivo. Biste morda nevedeli kar vam da pivo se biva. To je naravno in najzanesljivejši način za izdelavo piva.

Čemu si beliti glavo—OSLAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA. NAŠ izvirni poseben postopek biva in naši narodi dele dobro pivo. Biste morda nevedeli kar vam da pivo se biva. To je naravno in najzanesljivejši način za izdelavo piva.

Čemu si beliti glavo—OSLAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA. NAŠ izvirni poseben postopek biva in naši narodi dele dobro pivo. Biste morda nevedeli kar vam da pivo se biva. To je naravno in najzanesljivejši način za izdelavo piva.

Čemu si beliti glavo—OSLAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA. NAŠ izvirni poseben postopek biva in naši narodi dele dobro pivo. Biste morda nevedeli kar vam da pivo se biva. To je naravno in najzanesljivejši način za izdelavo piva.

Čemu si beliti glavo—OSLAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA. NAŠ izvirni poseben postopek biva in naši narodi dele dobro pivo. Biste morda nevedeli kar vam da pivo se biva. To je naravno in najzanesljivejši način za izdelavo piva.

Čemu si beliti glavo—OSLAJTE SAMI SVOJE PIVO DOMA. NAŠ izvirni poseben postopek biva in naši narodi dele dobro pivo. Biste morda nevedeli kar vam da pivo se biva. To je naravno in najzanesljivejši način za izdelavo piva.

Premogarska stavka.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Butte, Mont. — Trgovci s premogom so organizirali odbor, ki ima skrbeti za pravično razdelitev premoga po privatnih hišah. Chicago, Ill. — To mesto je menda med vsemi mesti še najboljše preskrbljeno s kurivom za javne zavode in naprave. Po izjavi mestnih uradnikov in trgovcev s premogom ima mesto premog, ki bo zadostoval za dva meseca. Kako velike so zaloge po privatnih hišah, pa ni znano. Nekatere družine so napravile velike zaloge premoga, tako da bodo zadostovale skozi vso zimo, medtem ko ga imajo zopet druge družine komaj za par tednov.

V Illinoisu in Kansasu počiva delo v rudnikih.

Springfield, Ill. — Poročila, ki prihajajo iz rudniških naselij, potrjujejo vest, da delo v rudniških poizva.

Eksekutiva ilinojskega distrikta je obdržala sejo. Časnikarski poročevalci bi radi izvedeli, o čem so razpravljali na seji, nakuar so jim odborniki povedali, da niso debatirali o stavki. Neki radovedni časnikar je pa šilil v Farringtona, naj mu pove, če je Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, res izdelal predlog za izravnavo stavke. Farrington mu je pa lakonično odgovoril, da Gompers ni pooblaščen, da se pogaja za izravnavo stavke.

Pittsburgh, Kans. — V štirinajstem distriktu počiva delo v vseh rudnikih. Rudarji so ostali doma. Slišati so se glasovi, da so bili tukajšnji premogovniški podjetniki pri volji se pogajati z rudarji, ali povedati so jim, da je tako pogajanje nemogoče, ki ima veljavo samo za en okraj.

Gompers je odklonil vsiljive časnikarje.

New York, N. Y. — Tukajšnji časnikarji niso nič manj radovedni kot v drugih mestih in zato je samoposebica, da so šilili v Gompersa z vprašanji, če je res izdelal načrt za izravnavo spora v rudniški industriji. Gompers je pa tem radovednežem odgovoril: "Pomagaj bom rudarjem na vse načine, da se njih zadeva izravna čisto."

Industrijalci ne morejo dobiti premoga.

Chattanooga, Tenn. — Stranke bodo nekaj prejete le po dve toni premoga za domačo uporabo, dokler ni stavka končana ali se zboljša trg za premog. Industrijalci ne morejo dobiti premoga. Trgovci pravijo, da je bila ta odredba potrebna, ker premog zadostuje le za štirinajst dni.

Jeklarska slavka.

Kdo je položil bombo?

Pittsburgh, Pa. — Tukajšnji dnevniki so prinesli vest, da je ponoči eksplodirala bomba pod hišo v New Kensingtonu, v kateri sta stanovala stavkokaza. Poškodovane so bile štiri hiše, ranjen ni bil nihče. Državni konstatlerji so aretirali takoj štiri stavkarje kot osumljence. To so snila dejstva.

V glavnem stavkovnem stanu se ne zadovoljujejo s takimi dejstvi, ampak stavkarji zahtevajo, da se uvede natušna preiskava in da se gleda bolj na prste privatnim detektivskim posredovalnicam, ki preskrbujejo jeklarsko podjetnike s stavkolomilec in najemniki. Lov

na stavkolomilec in najemnika v Chicago je dokazal jasno kot beli dan, da so stavkolomilec in najemniki izvrševali razne zločine v So. Chicago, da zlomijo stavko. Stavkolomilec in najemniki v Pennsylvaniji pa niso nič boljše ljudje od onih v Chicago.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Kako "uvaža" kapitalizem "red". Ko je bila razglašena na Ogrskem diktatura proletariata brez prelita ene same kaplje krvi, je pisalo meščansko časopisje vsega sveta o rdečem terorju, kajti delavci so razstirali tovarne, rudnike ter veleposvesta in v nenastanjenih sobanah gradov ter v krasnih stanovanjih so nastanili delavstvo, ki je bilo prej na cesti. Prišel je monarhistični prevrat, vlado so dobili v roke plemiči in bogataši. Začel se je holi teror, kakršnega zgodovina do danes še ne pozna. Toda meščansko časopisje, ki se je prej tako razburjalo — sedaj molči. Po njegovih nazorih je to v redu. — kaj se godi na Ogrskem? Tam divjajo teroristične plemenitaške in buržoazne organizacije, ki uprizarjajo najbrutalnejša zverinstva. Nekaj žena je bilo živih pokopanih. Bela tolpa pod vodstvom magnatov Szerehenyja, Esterhazyja, barona Pronaja, Salmela in drugih, je umorila — kakor je bilo dognano s preiskavo francoske komisije — v raznih vaseh v enem tednu 46 popolnoma nedolžnih oseb. Cela vrsta ljudi je bila obsojena na smrt. Iz Donave so izvele trupla delavcev z rokami in nogami zvezanimi z žico. Te delavce so kar ne debelo utapljali. Tako izgleda Friedrichova vlada na Ogrskem, za katero "stoji cel narod". Buržoazija je seveda zadovoljna. Strašilo socializma je bilo na Ogrskem vsaj za ta trenotek pregnano, plemstvo ima zopet svoje palače in veleposvesta, v tovarnah vladajo zasebni podjetniki, proletarijat je prisiljen k tlom. Delavstvo vsega sveta se more zopet z dejstvi poučiti o tem, kako izgleda tedaj, ako se more buržoazija opreti na militarizem.

Delavska pekarna. Pekovski pomočniki v Oseku so vzeli v najem veliko pekarno in začeli z obratom na lasten račun. Vsak dan spečejo 10.000 komadov drobnega peciva, ki ga prodajajo po 30 vin. kos. Pekovski pomočniki namreč že dalj časa stavkajo. Ker pa mojstri niso hoteli ugoditi njihovim zahtevam so segi pomočniki po tem pripomočku. Mojstri so vsled tega v hudih stiskih in več se jih je že izjavilo pripravnim za pogajanja.

Avtomobilska zveza Krško-Novomesto je vpostavljen. Iz Novomesta odhaja avtomobil ob pol sedmih. Iz Krškega na povratku pa ob treh 45 min. popoldne.

Nove poštno znamke pridejo v promet začetkom novega leta. Izdeluje jih umetnik Wagner.

Preskrba Zagreba s premogom. V Zagreb je prišlo 516 ton češkega premoga, 500 ton je še na potu.

"Istina" dnevnik. Glasilo hrvatskih komunistov "Nove Istine" poroča, da bo začela s 1. novembrom izhajati kot dnevnik. Upravi "Nove Istine" je centralno strankino vječe naročilo tudi, da pripravi vse za izdajanje tednika za kmetiški proletarijat.

Vabilo na veselico s gledališko predstavo

katero priredi

"Dramatični klub" v Conemaugh, Pa., dne 8. Novembra, 1919 v dvorani Sv. Alojzija v Conemaugh.

Uprizorila se bodo igranja "Brat Sokol" v osem dejanj.

OSIBE:

Anton Koruz Fr. Holčev
Emilja njegova hči Julija Vaidal
Dr. Janko Kremer John Zupančič
Jože Pavliček, meščan Fr. Petrič
Miroslav Ričet Louis Omerza
Silverster Zilindra Aston Dragar
Nana, kuharica pri Koruzi Miss Mary Zupančič

Ker je igra precej razvedrilna in polna zabave, se najljubše vseh vse slovensko občinstvo doma in blizu okolice, da se mnogočisto vnuče to prireditve. Po predstavi sledi ples in prosta zabava. Igrala bodo izvrstna slovenska godba in Conemaugh, Pa., pod vodstvom Mr. Novinskega. Čisti prebitok te veselice je namenjen v podporo slovenskim stavkarjem.

Začetek točno ob 7½ uri zvečer. — Začetek igre pa ob 8½ ure. — Vstopnina za moške je 50c, za dame pa 25c, otroci po 10c. — Pridite vsi uljudno vabi Odbor!

Dobra zlatnina po zmerih cenah.

Pridite v naša stara in dobro znana prodajalna zlatnine ako želite dobiti dobro zlatnino po niski ceni. Mi smo v ti trgovini že 68 let in smo se vedno dali našim odjemalcem najboljšo vrednost. Mi ne prodajamo slabega blaga za visoko ceno. Naša je PRAVA prodajalna zlatnine.

Vi dobiti pri nas pisano jamstvo za vsako blago, ki ga kupite od nas. Naše blago je vresnici snako kot ga opisujemo. Vsako jamstvo je garantirano od dobroznane velike trgovine.

Ura	85 do \$ 250.00
Verilica	1 do 50.00
Prstan	3 do 35.00
Kravnice igle	3 do 50.00
Diamanti	5 do 1000.00

Samo ena cena.

Louis De Roy & Bros.

544 SMITHFIELD ST., PITTSBURGH, PA.

Naša 68 letnica.

Blizu 6th Ave.

ŽENITNA PONUDBA.

Vdovec, star 34 let s tremi otroci, najmlajši star 5 let; želi se seznaniti s Slovenko v svrhu ženitve, le ta naj bude v starosti od 30 do 40 let, za enega ali dva otroka se tudi ne oziram. Kar želim, je v glavnem to, da bo dobra hišna gospodinja. Samo resne ponudbe se sprejemajo. Vsa pisma je poslati na naslov: GORENJC, Upravištvo "Prosveta", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Nov. 4-5-6-7)

ŽENITNA PONUDBA.

Vdovec srednje starosti s par otroci in s precejšnjim premoženjem želi se seznaniti s Slovenko v svrhu ženitve, le ta naj bude v starosti od 30 do 40 let, za enega ali dva otroka se tudi ne oziram. Kar želim, je v glavnem to, da bo dobra hišna gospodinja. Samo resne ponudbe se sprejemajo. Vsa pisma je poslati na naslov: Vdovec, "Prosveta" 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. — (V.)

BADA BI IZVEDELA.

Kje se nahaja Jurče Klenovšek, po domače Črnetov, doma iz Dola pri Hranstniku na Spodnjem Stajerskem. Živi menda nekje v Clevelandu. Išče ga njegova teta, Kdor cenilnih čitateljev va za njegov naslov, naj ga blagovoli naznaniti ali pa naj se sam pripravi na naslov: Mrs. Suzana Faber, W. Concord, R. F. D. 4, Box 333, Seattle, Wash.

The Wadsworth Salt Company, WADSWORTH, OHIO.

Potrebuje 25 dolarov. Plača v začetku je 40c na uro, lahko se zaslusi 5 do 6 dolarjev na dan. Mi vzamemo v delo tudi fantje in dekleta in pomagamo dobiti dobre hiše za družino. Lep kraj s solami in cerkvami, tečaj ob glavni cesti Erie R. R. šolnice. Voljajo s poučeno šolnico iz Akrona, Ohio, da sam stane le 20c. Družba je sedaj povikala plačo 5c na uro.

The Wadsworth Salt Company, WADSWORTH, OHIO.

POZOR! POZOR!

Iščel je novi občinski cenik
Domačih Zeliščnih Zdravil (priporočenih po župnika Knappu)
Poleg vsakega zdravila je na kratko razloženo, za kaj in pri kateri bolezni se rabi.
Ta cenik bo vodnik k vašemu zdravju.
Plašite ponj še danes. Podljam ga brezplačno.

MATH. PEZDIR,
Box 772, City Hall Bldg.,
NEW YORK, N. Y.

ŽELITE POTOVATI DOMOV?

Če že imate parobrodni listek ali ne, plašite ali pa pridite v svojo lastno korist k bančni tvrdki
EMIL KISS, 133 Second Ave., New York, N. Y.

Domača pijača HOP'S - MALT

Zelo okusno za piti

Nalazh zastavljeno in pripravljeno po izkušenih mešalcih in se pripravlja za domačo pijačo. Ima dosti pene in pravi okus jamlene zadovoljstva. Dovolj za 5 galon pijačo se vam pošlje na prejem svote \$1.00, dovolj za 10 galon pa za svote \$2.00. Vsa navodila kako pripraviti se pošljejo s blagom. Poskusite in se prepričajte. Opomba: NE RABITE KVASA, TO JE PROTI ZAKONITO. Kalkula s različnimi navodili za izdelovanje pijače vam pošljemo za \$1.00.

INTERSTATE DISTRIBUTORS
27 East Grand River Avenue,
DETROIT, MICH.

PREMOCARJE ZA NIZKI PREMOC POTREBUJEMO.

Za delo v novem rudniku kjer ni nobenih delavskih neradov. Dela se stalno vask dan. Dobra plača. Stanovanjske ugodnosti so prve vrste in damo lahko delo dobrim premožarjem za vse leto. Rabijo neodprte svetilke. Kdo želi dobiti delo tukaj naj pride naravnost v Clearfield, Pa., k LAUREL RUN COAL COMPANY. Ako sežite več pojasnila plašite na: MR. A. VARADY, 497 HOUSE BLDG., PITTSBURGH, PA. (Ni stavke).

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podparna Jednota.

Izkup. 17. junija 1907 v drlavi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Vincenc Calkar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hrat, Box 140, Conemaugh, Pa.
TAJNIK: JOHN VERDERHAR, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
BLAZAJNIK: Anton J. Verbov, Box 1, Clear, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Gadiša, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR.

Jože Ambrož, predsednik, Box 251, Conemaugh, Pa.
John Underwood, 406 May St., Springfield, Ill.
Martin Zelenkhar, Box 276, Harborton, Ohio.
Jos. Radich, Box 432, Smithton, Pa.
Frank Sotnik, 2800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZRODNO OKROŽJE: Rudolf Pleterski, Box 436, Bridgeville, Pa.
Anton Radich, Box 73, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Grana, Kans. za Justuspad.
Leo Kuhar, Box 246, Gilbert, Minn. za severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 18017 Waterloo Rd., Collingwood, Ohio.
Jože Ambrož, 418 Pierce St., Ewald, Minn.
Jos. Kalan, 1007, E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Calkar, Jože Ambrož in Matt Petrovič.

ZDRAVITVENI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trčelj, Box 181, Lantzville, Pa.
Jelko Oven, 249 Englewood, Detroit, Mich.
Jos. Škuf, 1101 E. 83. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udevič, 1644 So. Rosine Ave., Chicago, Ill.

YKOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jože Zvernik.
POZOR! — Vse denarne poljubice in strelci, ki so biliše gl. izvrševalnega odbora in jednote sploh, naj se pošljejo na naslov: John Verbov, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse denarne bolniške podpore naj se pošljejo Paul Bergerju, najhite bolniškega odbora v gl. uradu.

Vse prihodnje glavnice posredujejo v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, sicer uslovej je aguraj.

Vsi prihodnji na gl. paralni odbor se naj pošljejo na naslov: Jože Ambrož, Box 251, Conemaugh, Pa.

Vse prihodnje proti ureditvi glasila se naj pošljejo predsedniku tiskovnega odbora Vincencu Calkarju.

Vsi dopisi in drugi spisi, namenjeni, oglaš, naročila in spisi vseh, kar je v zvezi s glasilom jednota, naj se pošljejo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Slovinci, Hrvatje in Srbi

?
? Ste li pri volji prihraniti denar ?
?

In v istem času poslati hitro po pošto vašim sorodnikom, tujim prijateljem denar pravo našo banko, kar mi delamo najceneje, najgotovlje in najhitreje.

Naš sistem pošiljanja denarja je najprejehnejši, in naši predstavniki na drugi strani takoj izplačajo denar brez vsakega odločka. Ena posrednica vas popriča in nikar vam ne bode kaj ako nam plašate na nadaljnja posredila, katere vam dajo dragovolje.

John Nemeth State Bank
1597 Second Ave., cor. 8th St.,
NEW YORK CITY

NEW YORK

JE SREDIŠČE SVETOVNEGA PROMETA V VSEH OZIRIH.

Denarno pošiljanje — Potovanje v stari kraj — Svoje in prijatelje dobiti in domovine sem — vse to se izvrši najhitreje in najzanesljiveje v velikem New Yorku s posredovanjem v obse znane, nad DVAJSET let obstoječe ter zlasti našim rojakom prijubljene

POTNIŠKE PISARNE IN BANKE
EMIL KISS

Ta tvrdka pošilja denar zanesljivo, hitro in po najnižji dnevni ceni, zastopa vse parobrodne družbe, izstavlja menlice (DRAFTS) na vse zanesljive denarne zavode sveta, sprejema denarne vloge, jih obratuje in dnova vplačila in izplačuje vloge brez odpovedi.

Ta tvrdka vam daje GARANCIJO za vse poslovanje. Če kaj potrebujete, NE poskušajte drugje, temveč vselej vprašajte to tvrdko za pojasnila, katere dobiti brezplačno. Plašite ali pridite osebno na!

EMIL KISS,

133 SECOND AVE., cor. 8th St.,
NEW YORK, N. Y.

Vstanovljeno 1898.

Phone Orchard 4236.

Pod nadzorstvom državnega bankega oddelka.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjajo s njimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebe ne po zmerni ceni.

ANTON ZORKNIK,

Hermine, Pa.

NAROČNIKOM V POJASNILO.

Za oglaš se odgovorni je oglaševalci sami. Mi ne sprejemamo do njih nobene odgovornosti. Vmah, kdor kaj trpi iz oglašev in se ni ni vrad, naj sam sebi pripiše. Vseke odgovornosti in posledice naj neni vask sam. Upravištvo lista.

ČITATELJ! — All si že član

Književne Matice S. N. P. J.?

Pet knjig! Pet knjig! Pet knjig!

SAMO ZA TRI DOLARJE!

Naročnino sprejema in vsa pojasnila daje tajnik

Frank Aleš

2124 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (raven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Septembra 30-19) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito je pravilno, da se vam ne ustavi list.

PRIVATNE DETEKTIVSKE AGENTURE IN
PODJETNIKI.

Redkokedaj se pripeti, da organizirano delavstvo lahko dokaže, da najemajo privatni podjetniki privatne detektivske posredovalnice, da zlomijo stavko. V zadnjih dvajsetih letih so taka odkritja zgodila le parkrat, ker vodje takih privatnih detektivskih posredovalnic, ki imajo nalogo, da razbijejo stavko, ne obešajo svojih tajnosti na javni zvon. V svojih dejanjih so zelo previdni, vsako sled izbrisejo za sabo, poleg jim pa še pomaga velebizniško časopisje, ki podtakne vsako hudodelstvo agentov-provokaterjev štrajkajočim delavcem. Marsikateri delavec ali voditelj strokovno organiziranega delavstva je bil po nedolžnem obsojen v večletno ječo zaradi zločinov, ki so jih izvršili uslužbenci privatnih detektivskih posredovalnic, pravi zločinci pa še danes šetajo svobodno kot gentlemani in ni se jim treba bati, da jih prime roka pravice.

Ko je bila stavka rudarjev in topilniških delavcev, organiziranih v nekdanji Zapadni zvezi rudarjev, pred več kot enim desetletjem, so kompanijski najemniki pogнали v zrak vlak s stavkokazi v Cripple Creek, Colo. Velebizniško časopisje je nagnalo strokovno organizirane delavce z morilci in zahtevalo je, da se krivci stroko kaznujejo. Najeli so krvne pse, da izsledijo prave krivce. Ali ti prešmetani krvni psi so dvakrat sledili sled do barake, v kateri so bili kompanijski najemniki. Trudili so se na vse načine, da naženejo krvne pse na drugo sled, toda psi niso ubogali. Zdaj je velebizniško časopisje utihnilo in ni več zahtevalo stroge kazni za krivce, ki so imeli na vesti več človeških življenj.

Odkar je izbruhnila stavka jeklarskih in železarskih delavcev, je velebizniško časopisje prinašalo strašne pravljice o "rdečkarstvih" zarotnikih, ki so povzročili stavko jeklarskih delavcev, da v pripravo revolucije v Ameriki. Podtikali so stavkarjem požig, napade na ljudi in druge zločine. Kakor strela iz jasnega neba je pa zadela te velebizniške šmokavzarje vest, da je državni pravdnik Hoyne polovil zarotnike zadnjo soboto v Chicagu. A glej ga zlomka, zarotniki niso bili štrajkarji in ne "rdečkarji", ampak so bili uslužbenci privatne detektivske posredovalnice, ki se je nalašč inkorporirala pod takim imenom, da ji ni bilo treba plačevati davka državi. Ta čedna privatna detektivska agentura si je nadela ime "delavskih svetovalcev", za svoje naročnike je pa štela seveda tudi podružnice jeklarskega trasta, ki zdaj taje vsako zvezo s to "čedno" tvrdko. Po izjavi državnega pravdnika so uslužbenci privatne detektivske tvrdke izvršili vsak zločin, ki je služil razbijanju stavke. Izvrševali so sabotažo, rezali avtomobilске gumijaste obroče, priporočali so požig, razbijanje človeških glav in netili so narodno in plemensko sovraštvo med stavkajočimi delavci. Odkritja in dokazi, ki so v rokah državnega pravdnika, govore jasno kot beli dan, da je postala zarota najbolj zakrknjenih zločincev, ki je imela nalogo z zločini razbiti stavko jeklarskih delavcev. Kdor je čital ta odkritja, se mora čuditi, da so jeklarski delavci navzlic tej peklenški zaroti vzdržali v stavki, da se še danes hrabro drže in da se niso premagani vrnili na delo.

In kaj je storilo velebizniško časopisje, ko so bili zarotniki, uslužbeni pri privatni detektivski agenturi razkrinkani? Prvi in drugi dan je prineslo par suhih faktov, tretji dan je umolknilo. Zastonj išče čitatelj v teh listih besedo, ki direktno obsoja te zločince, ki se niso ustrašili izvršiti nobenega zločina, če le z njim služijo svojim gospodarjem.

Za jeklarske podjetnike je to odkritje zelo neprijetna reč, kajti ameriška javnost je izvedela, da je treba stegniti le roko in nevarni hudodelci so prijeli, ki so uganjali zločine v distriktih, v katerih stavkajo jeklarski in železarski delavci. Jeklarski podjetniki so si predstavljali to reč popolnoma drugače. Mislili so, da pojdejo mesto teh kriminalcev v zapor jeklarski stavkarji, čeprav so nedolžni.

Peklenška zarota zločincev, uslužbenih pri privatni detektivski posredovalnici, je odkrita. Odstranjena je ena največjih nevarnosti za štrajkajoče jeklarske delavce. Ali s tem strokovno organizirano delavstvo še ni prejelo zadostnega. Zarotniki, posebno glavni krivci, vodje privatne detektivske posredovalnice, morajo biti najstrožje kazno-

vani po obstoječih postopkih, da bo saj del krivde poravnano, ki ni bila storjena le jeklarskim in železarskim stavkarjem, ampak vsemu strokovno organiziranemu delavstvu. Tukaj ne sme biti nobenega ali, temveč pravica se ne sme ozirati, če bodo radi teh odkritij prizadete najboljše osebe. Kdor se je družil z navadnimi zločinci, naj tudi nosi konsekvence za svoja dejanja. In to je pravica!

Ameriškim Jugoslov-
vanom!

Grozne so žrtve in posledice, katere je povzročila minula svetovna vojna, osobito v naši mili stari domovini — v današnji Jugoslaviji. Smrt je kosila na debelo. Padli so naši očetje, bratje, sorodniki in prijatelji na bojnem polju; dalo je pa tudi na tisoče žena in nedolžnih otrok svoje življenje pod kruto roko bivšega avstro-ogrškega militarizma. Za skritimi zidovi so streljali plašani avstrijski krvniki naše moške, žene ter mladino. Obešanje je bilo tudi na dnevnem redu. Nam, ameriškim Jugoslovancem je sedaj še nemogoče zapostaviti gorje onih, ki so padli za našo domovino. Vemo pač, da je tudi deblo in cvet našega jugoslovanskega naroda skoro do čela uničila večletna svetovna vojna.

Daniravno se je naša stara domovina oprostila stoletnega roba, ji preti še vseeno pogin, ker je njena mladina v pomanjkanju. Očete in matere ji je ugrabila vojna vihra, da je danes brez rediteljev prepričana javnosti in celemu svetu v oskrbo, da ne opoša valed bede. Ali zamoremo pričakovati od naše stare domovine, da bo rešila našo dečo pogina? Tega ji ne bo moglo storiti, ker je sama reva.

Vsa čast in priznanje dobroardnosti vlade naše nove domovine, ker se je v prvih trenotkih bede zavzela tudi za našo jugoslovansko mladino. Ameriška vlada je namreč ustanovila v New Yorku posebni pomožni odbor "American Relief Administration for European Children" z mr. Hooverjem na čelu. Ta administracija je priskočila na pomoč tudi našim jugoslovanskim otrokom brez staršev.

Načelnik dobrotelne akcije, ki je imel v oskrbi to mladino — major Frank C. Gephart, se mudi sedaj na potovanju po raznih ameriških jugoslovanskih naseljih, kjer poroča o svojem plemenitem delovanju. Ta dobrotelna organizacija je rešila bede in smrti že nad 200,000 otrok v Jugoslaviji. Skrbela je za vsakdanjo tečno prehrano vsaki dan. Stroški te prehrane so preračunjeni samo na 5c dnevno za enega otroka. Hooverjeva administracija ima namreč najboljšo vire pri dobavi živeža.

Ker bo pa koncem leta 1919 od ameriške vlade določen kredit v to svrhu še izčrpan, je treba nekaj ukreniti, da te vojne sirote ne bodo stradale tudi v bodoče.

Major Gephart je povodom svojega predavanja v Chicagu dne 17. oktobra t. l. toplo pripočal, da naj se ameriški Jugoslavan zavzamejo za te vojne sirote v naši stari domovini in sicer saj za dobo prvih štirih mesecev prihodnjega leta, to je do meseca maja, ko bo glavna bedna križa prestana.

V Združenih državah živi približno 700,000 Jugoslovancov (Srbov, Hrvatov in Slovencev). Vprašanje je, če hoče teh 700,000 ameriških Jugoslovancov rešiti bedo 200,000 vojnih sirot v domovini? Gotovo ni med nami rojaka ali rojakinje, ki bi imel za tako plemenito stvar kamenito srce. Ako bi sleherni izmed nas prišel po 5c dnevno, bi bil cilj dosežen. Nad vse zaslužna Hooverjeva administracija bi v tem slučaju že zanaprej podpirala bedno mladino v Jugoslaviji; za to je treba samo naše denarne pomoči, ker bo vladna podpora kmalu pošla.

Vsled tega apeliramo podpisani zastopniki v Chicagu živečih Jugoslovancov na vse srbske, hrvatske in slovenske podporne organizacije, razna društva, trgovce, podjetnike in posameznike širom držav — od Atlantika do Pacifika, od severa do juga — kjerkoli je čisti našo gorovico, kjerkoli bivajo Jugoslavan — da pri skrošite bedni mladini v stari domovini še sedaj na pomoč. Rešite to mladino bede in lakote! Hvaljena Vam bo za to do smrti.

Ta apel smo dali v javnosti vsled želje in prošnje majorja Gepharta in na podlagi sklepa na gori označenem shodu. Upamo, da ta naš klic ne bo brez uspeha. Apeliramo na vse ameriške jugoslovanske časopise, da naj z vso vneto agitirajo ter delujejo v ta namen. Dalje prosimo vse naše podporne in druge organizacije, ki so morda že kaj darovale v to svrhu, da naj zopet priskočijo na pomoč bedni deci v Jugoslaviji. Odprite srce, odprite roke, sirotam olajšajte gorje!

Vse denarne prispevke v to svrhu naj se pošilja ali na: American Relief Administration, European Childrens Relief, H. Hoover, 115 Broadway, New York, N. Y., ali pa na American Yugoslav Relief, 511 Fifth Ave., New York, N. Y.

Z jugoslovanskim pozdravom:

Zastopnika za Srbe:

John R. Palandech.
Josip Mihajlovič.

Zastopnika za Hrvate:

Anton Bišćan.
Božo Jonić.

Zastopnika za Slovence:

Vincenc Celnakar.
Ivan Zupan.

Chicago, Ill., dne 21. okt. 1919.

Glavne industrije v
Jugoslaviji.

Trgovski departament Zdr. drž. je izdal v svojem uradnem listu poročilo o glavnih industrijah v Jugoslaviji, katero je pomembno radi tega, ker nam kaže, da so ameriški kapitalisti že na delu, da investirajo svoj kapital in da pričnejo eksploatirati naravna bogastva Jugoslavije. Poročilo se glasi:

Kakor se vlada tako se tudi ljudstvo trudi, da zainteresira ameriške kapitaliste, da vzbudijo industrijo v Jugoslaviji. Ljudstvo kot vlada sama se zaveda, da je edino Amerika ona dežela, od katere se lahko pričakuje pomoč v sedanjem času modisi v zalaganju raznih potrebščin ali pa v oživljenju industrije. Posebno se, kar se tiče zalaganja Jugoslavije z raznimi potrebščinami, ker alko prevzamejo to delo druge države, iste igrajo samo vlogo posredovalca, ker kupijo od Zdr. drž. in potem zopet prodajo Jugoslaviji.

Ker je pa Jugoslavija takorekoč sedaj šele v razvoju, kar se tiče njenih moči, je zelo težko natančno popisati industrijske razmere v novih pokrajinah in ker je bila prej industrija jako zanemarljena. Kolikor se more dognati, ima ta dežela jako dobre ugodnosti za razvijanje industrije. Skoro v vsi Jugoslaviji so veliki zakladi premoga in lesa, veliko vodnih sil in mnogo izučeni delavci. Toda industrija je še takorekoč v povojih in se mora že obstoječa industrija boriti z velikimi težkočami. Ovdishna je zelo od tuje kapitala. Domači lokalni kapital je večinoma ves v prometu, ki pa ima jako majhno ceno. Pred razpadom avstro-ogrške monarhije je bila obrt odvisna od važnih avstrijskih tržišč in sedaj se pa mora polagoma prilagoditi lokalnim razmeram in potrebščinam. Razvoj industrije je radi tega kar odvisen od primerne nacionalizacije tujih podjetij in od pravilne rešitve valutnega vprašanja.

Kovinska industrija je še kolikor toliko razvita skoro v vseh pokrajinah Jugoslavije. Toda doslej še ni one stopinje, da bi zalagala domače potrebščine vsaj sedaj še ne in da bi se izdelovali težji kovinski deli. In to to radi nezadostne moderne opreme raznih tovarn. Glasom statistike iz leta 1910 je bilo v obratu devet velikih tovarn in livarn, v katerih so producirali jeklene in železne predmete. V Srbiji so bile najvažnejše železarne in jeklarne v Kragujevacu, katere so bile državne. V Beogradu sta bile dve manjši, v katerih je bil investiran kapital od 6.276.971 dinarjev (\$1.211.455) in letni promet je znašal v obeh tovarnah okrog 12 milijonov dinarjev (\$2.316.000). V Bosniji je bila velika železovarna v Varešu, v kateri je bilo pro-

duciranega železa okrog sto tisoč ton železa in je eksploatirala v Avstro-Ogrski monarhiji tri četrtine vsega izdelka. V Sloveniji železarska in jeklarska industrija ni bila tako zelo razvita in to radi pomanjkanja železne rude. V Skednju pri Tratu je bila še precej velika livarna, v kateri so rabili poleg železne rude iz Slovenije tudi alžirsko, špansko in italijansko železno rudo. Najvažnejše železolivarne in jeklarne so pa bile na Jesenicah in Javorniku, katerih letni promet je znašal v normalnih časih povprečno okroglih trideset milijonov kron (\$6.090.000). Na Hrvaškem in v Sloveniji je bila železarska in jeklarska industrija še takorekoč v povojih. Poleg omenjenih tovarn je bila železna industrija še kolikor toliko razvita tudi v drugih krajih Slovenije, kjer so izdelovali razne železne in jeklarske predmete. Toda v poštev ne pride dosti in je bolj lokalnega pomena. V celi Jugoslaviji so pa veliki zakladi železne rude, kot v Sloveniji tako tudi v Bosni, Hercegovini in Srbiji. Toda rudniška industrija je bila pred vojno zelo zanemarljena in vsi zakladi železne rude so bili nedotaknjeni, posebno v Sloveniji. Pričakuje se pa, da bo ravno železna in jeklarska industrija zavzemala jako važno panogo vse industrije in da se bo v najkrajšem času, kakor hitro se domače razmere uredijo, zelo razvila. In to posebno se radi tega, ker je do polje premoga, od katerega je vsa industrija odvisna. Kakor zaloge železne rude tako so tudi takorekoč velikanske zaloge premoga vsake vrste v Jugoslaviji. V Bosni in Hercegovini se je dosedaj produciralo nad 2.600.000 ton rjavega premoga letno in nad 200.000 ton premoga najboljšee kakovosti. Toda pomisliti je treba, da je bila premogarska industrija še le v pričetku. Razni geologi so prišli po daljšem proučavanju do zaključka, da so velike zaloge premoga v Bosniji in Hercegovini. Ravno tako je tudi na Hrvaškem in v Sloveniji. V Sloveniji so najvažnejši premogorovi, kakor je že vsakemu znano, v Zagorju in Trbovljah, potem na Dolenjskem v Šent Janžu. V zadnjem času, kakor poročajo so odkrili važne zaloge premoga na Goranjskem blizu Medvode. V Srbiji so ravno tako še veliki zakladi premoga, mehkega in trdega, še nedotaknjeni.

Poleg omenjenih rudnin, se pridobiva v Jugoslaviji v veliki množini baker, cink, svinco, antimon, pirit, živo srebro (kateri rudniki so pa sedaj začasno pod italijansko okupacijo) in druge, katerih zakladi so pa še nedotaknjeni. Sploh je cela Jugoslavija jako bogata na vsakovrstnih rudninah in je treba samo pravega gospodarstva in potrebne kapitala ter zmognih oseb in industrija se bo v najkrajšem času povzpela do jako važne stopinje.

Tekstilna industrija pred vojno tudi ni bila razvita in to radi vzrokov, ker se metodajni faktorji niso posebno brigali za razvoj industrije v jugoslovanskih deželah. V Srbiji se je razvila tekstilna industrija vsled raznih vojn in je bila država primorana povzdigniti tekstilno industrijo radi vojnih potrebščin. Tovarna za produkcijo sukanca (evirna) v Srbiji ni bilo, akoravno je bilo dovolj surovin. Toda raje so izvažali surovine v Anglijo in uvažali izdelke. V Srbiji so tri predilnice za volnene izdelke, katerih letni promet je bil pred vojno dva milijona in pod dinarjev. Razvita je pa bila zelo domača obrt v izdelovanju obleke in sicer v Pirotskem okraju v Srbiji. Cenili so, da izdelajo obleke za okroglo pol milijona dinarjev. Poleg tega sta še dve tovarni in sicer ena za konopljene izdelke in ena za pletenje nogavic. V Bački, Banatu in Baranji so tudi važne predilnice za konopljene izdelke. V Sloveniji je tekstilna industrija še dosti dobro razvita. Važne so predilnice v Trzinu, Litiji in mala predilnica v Ljubljani. Toda obrt je bila zelo prizadeta vsled pomanjkanja volne. Tovarne preprog so v Sarajevu in v Bečkerku v Banatu. Razvita je bila pa zelo domača obrt v pletenju preprog v Pirotskem okraju.

Usnjarska obrt je bila še dosti dobro razvita in večje usnjarne se nahajajo skoro v vseh delih Jugoslavije. V Sloveniji so večje strojarne v Trzinu, Šostanju in Mariboru; manjše so pa v Kranju, Ljubljani in Vrhniki ter v mnogih krajih na Dolenjskem. Ravno tako je bila zelo razvita usnjarska obrt v Bosniji, Hercegovini, Srbiji, Hrvaškem in Slavoniji. Pred vojno so celo izvažali veliko strojenih kož v druge kraje Avstrije in Ogrske. Toda vsled vojne je bila tudi ta industrija zelo prizadeta in to radi pomanjkanja surovih kož. Vseh živahne industrije usnja je bila razumno tudi zelo razvita čevljarška industrija. V Sloveniji je posebno razvita čevljarška obrt v okolici Trčin in v Trzinu samem. Ljubljani in še nekaterih drugih krajih. Domača obrt v izdelavi čevljev je sploh zelo razvita v vseh delih Jugoslavije. Ceni se, da se lahko producira nad en milijon parov čevljev letno. Tovarna "Turai" v Temišvaru izdelala sama nad 800.000 parov čevljev. Enake tovarne so v Zagrebu, Karlovcu in Osijeku. V Srbiji sta dve večji tovarni za strojenje kož in izdelovanje kožuhov. Izdelki teh tovarn se cenijo nad poldrug milijon dinarjev. V ostatelem je bila Srbija primorana uvažati usnje in kožuhovine boljše kvalitete.

Mlinarska obrt je bila zelo razvita v Banatu, Slavoniji, na Hrvaškem in v Sloveniji. V celi Jugoslaviji je nad 50 velikih mlinov z dnevno produkcijo 100.000 železnih voz močnih izdelkov. Moderno opremljeni mlini so v Banatu, Bački, Baranji, Slavoniji, Zagrebu, Celju, in Kranju; poleg tega so še nekateri manjši mlini, ki pridejo v poštev v mlinarski industriji. V Srbiji je bila mlinarska obrt še precej dobro razvita in letna produkcija močnih izdelkov je bila cenjena L. 1909 na okroglo 13 tisoč železnih voz. Iz novih delov Jugoslavije (Hrvaške, Slavonije, Banata in Slovenije) je znašel eksport močnih izdelkov L. 1909 okroglo 15 tisoč vagonov močnih izdelkov.

V novih delih Jugoslavije je v obratu šest velikih in moderno opremljenih sladkornih tovarn. V teh tovarnah se producira toliko sladkorja, da popolnoma zadostuje domačim potrebam in poleg tega se lahko še izvažajo v inozemstvo. V Srbiji sami pa sladkorna industrija ni bila posebno razvita in sicer vsled nezadostnih surovin in vednih homatij. V celem sta bile dve sladkorni tovarni v Srbiji in sicer ena v Beogradu z letno produkcijo 900 železnih voz sladkorja in ena v Čupriju z letno produkcijo 800 železnih voz sladkorja.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

DELO ČRNOBOKARJEV.

Canonsburg, Pa. — Tukaj sta bili poškodovani dve hiši od bombne eksplozije in poljeja sodi, da je eksplozija delo črne roke. Takoj po eksploziji je nastal ogenj, ki se je kmalu razširil v požar, da so morali klicati na pomoč ognjegašce iz Washingtona. Razstrelba je bila tako silna, da so njen sunk občutili po vsej občini.

PREDLOGA ZA VARSTVO
MATERINSTVA.

Washington, D. C. — Gđ. Julija Lathrop je na mednarodnem ženskem kongresu omenila, da je ameriški kongres predložil predloga za varstvo materinstva. Z ognjevitimi besedami je povdarjala, da je skrajni čas, da se materinstvo zavaruje s postavo. Ravno tako je pa treba varovati deteta, da se razvijejo v krepke mladenke in mladenice.

UČITE SE ANGLEŠČINE V KALIFORNII.

Sacramento, Cal. — Državni prokurator Webb izjavlja, da se mora vsaka oseba v starosti od 18 do 21 leta učiti v šoli vsaki teden štiri ur angleškega jezika, če ga ne zna. Kdor tega ne stori, bo aretiran po novem zakonu, ki določa, da se morajo osebe v določenih starostih, ki ne razumejo angleščine, učiti angleškega jezika.

MEHIKANSKI REBELI SO SE
PODALI.

Galveston, Tex. — Mehški konzul Meade Pjero je prejel poročilo, da se je podalo okoli tisoč rebelov pod vodstvom generala Sosio Revela, ki je bil prišlaš Zapate.

Vladne čete so obkolile rebelov v zapuščenem srebrnem rudniku. Ko je rebelom pošla voda, so se podali.

na ta način provocirajo izgred, česar si najbolj želijo kompanisti. Bodite mirni in ogibajte se vseh ohih, ki vas nagovarjajo k nasilnostim. Ti niso nobeni stavarji ali delavski voditelji, ampak najeti kompanistijski agentje. Pravi delavski voditelj vas bo vedno opozarjal, da bodite mirni in vstrajni v boju za pravice, ne pa nagovarjal k nasilnostim. — **Poročevalce.**

Nottingham-Cleveland, O. — V tujakih naselbinah smo zopet napravili precejne korake na poti napredka. Po dolgotrajnem delovanju smo vendar prišli do cilja, ter otvorili "Jugoslovanski dom", ki je v ponos slovenski naselbini. Stavka, katere je prej služil kot "kranjska cerkev", služi sedaj občemu napredku in izobraževanju. V lasti treh tujakinskih društev. Tujakinski rojaki se dalje časa niso mogli zrediti glede stavbe. Po boju daljšem razmišljanju so odborniki tujakinskih treh slovenskih društev prišli do sklepa, da je najumestnejše, ako se kupi stavba, ki je bila prej cerkev in je bila že dalje časa prazna, in prenede prostore, ki bodo služili tujakinskim potrebam.

Slavnostne otvoritve ne bo nihče izmed tujakinskih rojakov pozabil, ampak ostala bo vedno v spominu slehernega.

Toda rojaki, naše delo na poti napredka s tem še ni končano. Mi moramo dalje, da pridemo do končnega cilja, za katerega se vsi borimo. Izmed vseh stvari sedaj najbolj potrebujemo zadrsko prodajalno, v kateri bi lahko delavce član dobil vse potrebščine za svoje vsakdanje življenje. Kolikšnega pomena je zadrsko prodajalno za delavce, upam, da je že vsakemu znano. Posebno v času industrijske borbe, ko dragi trgovci nalašč pričnejo pritiskati delavce s pretiranimi cenami, je največjega pomena zadrsko prodajalno, ki je last delavcev. Odvisno je le od dobrega vodstva in prodajalno mora dobro vspevati. — razumno ako se delavci, člani dobri člani.

Moje priporočilo bi bilo, da se skliče sestanek odbornikov tujakinskih društev, na katerem bi o stvari natančneje razpravljali in potem bi se sklical javen ljudski shod, na katerem bi se definitivno določilo. Rojaki na delo, ne ozirajo se na osebne koristi, ampak glejmo na splošno korist članov in naroda sploh. Ako drugi privatni trgovci lahko spravljajo lep dobiček, zakaj bi pa rojaki sami ne, katerega bi imeli z zadrsko prodajalno.

Opazujem člane društva "Zavodni sosedi" 158 SNPJ, da se vrši prihodnja meseca seja dne 9. novembra t. l. dopolden ob deseti uri v prostorih "Jugoslovanskega doma". Pozivljamo vse člane, da se polnopravno udeležijo te seje, ker imamo na dnevnem redu več važnih točk, ki jih bo treba rešiti. — **Karol Rotar, tajnik društva št. 158 SNPJ.**

Chicago, Ill. Tujakinja ženska organizacija JRE za Chicago, Ill. priredi malo zabavo v korist bednim sirotam v stari domovini in za boljše spoznanje organizacije med slovenskim ženskim in tujakinskim mestu. Zabava se vrši 8. novembra t. l. v dvorani SNPJ na So. Lawndale Ave. Pričetek ob osmi uri zvečer. Prireditveni odbor najljubše vabi vse članice te organizacije in rojake sploh, da se udeležijo te zabave v polnem številu in tako pripomorejo do boljšega vseh. Za vsakotrajno dobro postrežbo bo skrbel veselilni odbor. Vstopnice se dobijo pri članicah te organizacije. Pridite in zabavajte se z nami klice — **VESELILNI ODBOR.**

Notranje zadeve organizacije.

Moline, Ill. — Društvo "Mississippi" št. 298 SNPJ je na svoji redni seji dne 2. novembra vzelo v prejšnji zapisnik zadnje seje gl. izvrševalnega odbora SNPJ in po daljšem razmišljanju je sklenilo dati v javnost sledeči protest:

Naše društvo je izprevidelo, da je gl. izvrševalni odbor napravil še slabše razmere v gl. uradu, mesto da bi jih uredil. Mi nikakor ne moremo razumeti, kako je mogoče gl. tajniku tako naravnost kršiti pravila in sklepe zadnje konvencije. Mi smo mnenja, da je VII. redna konvencija za to izvolila več uradnikov v glavni urad.

da se odalovi uradnike, ki niso direktno odgovorni članstvu, ampak samo gotovim gl. odbornikom. Ali je res SNPJ odbor, kjer se lahko dela, kar se kateremu gl. odborniku poljubi?

Gl. predsednik je na seji sam izjavil, da je sedaj bolj prepričan kot kdaj prej, da imamo ono moč preveč. Ali je res gl. tajnik vse pri jedrnosti? Kje so tista pravila, ki dovoljujejo držati nepotreben pomoč v uradu SNPJ na stroške organizacije? Ako ne bo kmalu konec tem razmeram, bo članstvo primorano se poslužiti pravil, stran 45, točka 3. Nihče naj ne misli, da bo članstvo tiho in mirno prenašalo sedanje razmere, ki vladajo v glavnem uradu. Ako ne bo mogoče gl. predsedniku samemu urediti razmer, mu bo članstvo, ki je na njegovi strani, dalo svojo pomoč, ki je potrebna, da se primora dotični gl. odborniki, da se ozirajo na pravila. Ako je pomoč nepotrebna, se jo mora odslužiti, pa če je še tako izučena. Jednota po mnenju članstva ni za to, da bi držala uradnike samo radi tega, ker so izučeni, na svoji plačilni listi. Seveda po mnenju nekaterih gl. odbornikov se pomoč ne sme odslužiti in sicer edino radi tega, ker je izučena. Radi bi vedeli, kaj mislijo dotični odborniki, da je Jednota? Nekateri so se pa izrazili, da se je napravila napaka na zadnji letni seji, ker je bilo povedano, da je ena pomoč preveč v uradu. Iz tega se razvili, da so vedeli dobro, da takrat za to in ko bi bilo po njihovem, bi gl. predsednik sploh ne smel tega omeniti.

Iz zadnjega zapisnika smo tudi izprevideli, da je nekaj gl. odbornikov, katerim je korist članstva devetna skrb in njih lastna osebna korist prva in poglavitna briga. Naše društvo želi vedeti, kje je tista točka v pravilih, ki daje gl. tajniku pravico pošiljati denar izpod banke, katero si sam izvohi? Mi smo prečitali pasno pravila, toda omenjene točke nismo našli. Ako bi bil gl. tajnik toliko dober, da bi nam povedal in pojasnil, bi bili zelo hvaležni. Nasprotno smo pa našli v pravilih na strani 125, točka 10, ki se glasi dobesedno: "Gl. odbornik, ki prejme provizijo od kakšne trgovice, katere tržila je Jednota, skrivaj kamnijo v dežanje in se mora kaznovati." Dotična banka, potem katere posluje gl. tajnik, gl. blagajnik in predsednik poročnega odbora, skoraj gotovo ne pošilja enotnih denar v stari domovino brez provizije. Ti so gotovo mislili, da članstvo ne bo čitalo pravil tako pismo, da bi ne videli te točke. Ali pa sami niso videli te točke; kar pa ni čudno ako gl. odbornik kriči kako točko, saj sami zase tomatijo pravila vse drugače, kot pa za članstvo. Ako kako društvo protestira proti kakemu početju, so same osebne koristi po mnenju gl. tajnika. Toda, ako se ne bo kmalu spremenilo, bodo pa tudi "osebne koristi" pripomogle, da se bodo člani dvignili ter postopali po pravilih z gl. odborniki, ki kršijo pravila ter zlorabljajo organizacijo.

Društva "Slovenske Narodne Podporne Jednote," pazno čitajte zapisnik zadnje seje gl. izvrševalnega odbora in napravite sodbo o njem. Pošljite vašo mnenje v javnost, da bo tudi ostalo članstvo vedelo za vaše nazore; dajmo pomoč gl. predsedniku, ki bi rad uredil razmere, pa mu je nemogoče, ker si gl. tajnik prisvaja omejeno oblast v glavnem uradu.

Društvo "Mississippi" št. 298 SNPJ:

Predsednik: John Mazarich, mp.
Tajnik: Lovrenc Gradšek, mp.
Blagajnik: Frank Komatar, mp.

(Društveni pečat).

La Salle, Ill. — Društvo "Triglav" št. 2 SNPJ popolnoma odprava podvzete korake naslednjega društva "Sokol" št. 98 SNPJ, katere je podvzelo glede postopanja gl. tajnika, ki tako hrabro brani nenadomestljivo pomoč v gl. uradu. Zakaj je tako hrabro zagovarja, je menda več vzrokov za to. Povsem glavni vzrok je pa, da dr. gl. tajnik bo moral svojo plačo resnično zaslužiti in pri manjkajoči mu bo tudi čas za privatni biznis.

Mi smo mnenja, da so prostori SNPJ samo za enotno poslovanje. Nikjer pa ni zapisano, da sme gl. tajnik rabiti prostore in druge opreme v svrhu mešetarenja z denarjem in drugo kupčijo.

Vsem se je povdarjalo, da je pomočnica samo pol moža celo mesečno plače brez vsake ambicije do Jednote. Pozivljamo hr. predsednika in hr. predsednika nadzornega odbora, da se držita sklepa zadnje konvencije ter odločno zastopata koristi Jednote ter čimprej je vama mogoče razrušiti umetno sestavljeni predlog, ki je bil sprejet v korist gl. tajnika samega in njegove pomočnice.

Nashe društvo je zato, da se razmere v gl. uradu uredijo in na ta način prihrani mesečno sto dolarjev ali 12 ato na leto, kar bi se precej poznalo. Vpošteвайте zaključke konvencije, na kateri je bilo sklenjeno, da se z novim letom odstavi ena pomoč v gl. uradu.

Odbor društva "Triglav" št. 2 SNPJ:
Predsednik: Louis Rogelj, m. p.
Tajnik: John Erlene, m. p.
Blagajnik: Josip Čertalič, m. p.

(Društveni pečat).

(Opomba predsednika SNPJ: Omenjena izjava društva "Triglav" št. 2 SNPJ je bila prečitana na seji gl. izvrševalnega odbora SNPJ in na ponovno zahtevo društva je ista priobčena).

ROYALTON, ILL.

Cenjeni urednik, ker že dolgo ni bilo ničesar slišati iz te naselbine, sem se jaz namenil, da se oglasim. Tu se redno dela vsak dan, Slovencev je tu zelo malo, samo dve družini in par samec, mnogo Italijanov, Poljakov in drugih. Večkrat se na potovanju pride pa v dotiko z različni ljudmi, pa se pogovarjamo o raznih naselbinah a še posebno glede naših slovenskih farmarskih naselijcev. Večinoma pridem do prepričanja, da so zelo nezadovoljni na farmah in dokazov je vse dovolj, da posebno njih žene mnogo trpe, delati morajo po 14 do 16 ur na dan, v oglaših kadar se oglašja zemlja se vedno navaja, kako lahko postaneš sam svoj gospodar in takim oglašom ljudje sedajo na hlanice, potem pa tarnanje nad dvajset let sem delal v rudokopu ali v tovarni in sedaj pa se moram mučiti tu noč in dan in zastoj, to so večinoma odgovori, ki jih dobim od naših malih slovenskih farmarjev. V dokaz naj služi dopis, katerega je poslal rojak iz Racine, Wis., v Prosveto, v katerem je precej jasno opisal položaj na Willardu. Enakih slučajev je na tisoče. Sicer na maram oglašati svojega podjetja v listih, vendar lahko rečem, da je moja kupčija veliko boljše in solidnejša, ter daje veliko več zadovoljnosti mojim kupcem. Jaz se pečam s tem, da prodajam stavlbišča, lote, in to v mestu, kjer si lahko vredite svoje življenje v večji zadovoljnosti od kmetije, lahko vam navedem primer: Rojak Frank Novak iz St. Louisa, Mo., prišel z restavrantom tukaj in mu gre precej dobro, zopet drugi že nad trideset let premogar se hvaleh kako prijazno delo ima v Koks tovarni itd. Povejte mi, kje je boljše, na farmi, kjer ne dobijo po celo leto nobenih dohodkov, ali v mestu pri večjih tovarnah, kjer je vse organizirano in dobivaš svojo mezdno na vsakih osem dni. Tudi jaz imam farmo, ki je izvrstno izdelana in je precej sadnega drevja na nji, jaz vam jo rad ponudim na prodaj še celo ako jo kdo kupi, mi plačam prsto vožnjo od tukaj na farmo. Dajem vse navete in prilike, naredite kar sami hočete; pri meni imate prilike si izbrati kar sami želite, trgovino, farmo, ali stavbišča v mestu kjer je več tovarn in drugega dela, ako bi ne imel poštenih namenov bi vam ne daval na izbiro. Na kmetijo v one kraje kjer je vse polno oglašev, ne svetujem. Tu v Illinoiski državi je tudi zemlja naprodaj, pa ne bodete skoro nikdar videli oglašev v listih, ker se ta v resnici lahko prav dobro proda in brez vsakega oglašanja. Torej če se kdaj mudite na kakšni kupčiji v tem mestu, se lahko izgubite pri meni in se bomo nadalje pogovorili o teh zadevah, oziroma tudi lahko o kupčiji, ako bode vaša lastna volja in to šele potem kadar se boste sami prepričali na svoje lastne oči o moji poštenosti in iskrenosti, ter o resni volji, da želim vsem slovenskim rojakom le dobro in ne slabo. Zahvalim se pa onemu rojaku J. R. iz Racine, Wis., ki je tako dobro opisal razmere v farmarskih okrajih in želim, da bi se še drugi oglašili v tem enakem smislu. Vas pozdravljam in želim vse najboljše. Moj naslov je: Steve Fabjan, P. O. Box 352, Royalton, Ill. — (Adv. — Nov. 5.)

Pozor Slovenci v Chicagu!

Vabilo k gledališki predstavi "TEKMA" drama v treh dejanjih, spisal A. Funtek,

katere priredi

MLADENIŠKO DRUŠTVO "DANICA" V NEDELJO DNE 16. NOV. 1919 OB 2 URI POPOLNE V HOERBERJEVI DVORANI NA 21 PLACE IN BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Uljudno priporočamo vsem Slovenskem občinstvu, da si pride ogledat to krasno dramo, ki bo prvič vprizorjena na slovenskem odru v Ameriki.

Poleg igre bode tudi mnogo raznovrstne druge zabave, po igri ples. Igrala bode dobro znana Začek orkestra godba. Za obilno vdeležbo se priporoča ODBOR!

HRANITE VAŠ DENAR V NAŠI BANKI

Narodne banke pod Federalnim Rezerve sistemom in vladnim nadzorstvom, vam nudijo varen prostor za hranjenje vašega denarja. Tu lahko prinesete k nam vaš denar in potem veste, da je varen. Petkrat v letu je naša banka pregledana po vladnem nadzorniku. Naše poslovanje je vedno na razpolago za pregled.

Kavno sedaj je čas, da imate vaš denar v eni Narodnih Bank, kot je First National Bank na Ely, Minn., in ste gotovi, da je na varnem pred vsako izgubo.

FIRST NATIONAL BANK, ELY, MINN.

Kapital in prebitki \$22,500.

POZOR! POZOR! POZOR!
PEVA SLOVENSKA KNJIGOVARNICA V AMERIKI.

Tem potom se toplo priporočam cenjenim sobratom, sestrinam in rojakom sploh za vezanje različnih knjig, revij in časnikov. Delo izvršujem lično in trpežno po zmeranih cenah. Vse delo se garantira. Knjige za vezavo pošljite po Express ali parcel post. Kupujem tudi vsakovrstne slovenske knjige in revije, ter plačujem za iste najvišje cene. Sprejemam tudi revije v angleščini. Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na:

HERAZEM GORSKE,

6103 Glass Avenue, Cleveland, Ohio.

TRAKULJA IN ZDRAVLJENJE.

Mnogo moš, žen in otrok bolehalo je zaradi bolezni, se zdravi na različne načine brez uspeha, ko je njih nered vlad navadno trakulje. Pravi znaki so: odhod malih delov te parastnice, prilična znamenja so: gruba sluzi, kolcanje, bolni jesi, bolečina pod srcem, v želodcu, občutki kot, da se nekaj premika v želodcu, vstajanje v grlo, bruhanje, slaba prebava, bolečina v hrbtu in ostalih delih silovita, omotica, glavobol, izmučenost, oslabeleost ko je prazen želodec, navadni plavi okroški okrog oči, in čisto navadno znamenje pri otrocih je stalno drzanje v nos, slabo spanje, itd. itd. LAXATODOS je namenjen, da odnese trakuljo iz vašega telesnega sistema in ker je to navadno zdravilo, ki se rabi v vsi Evropi ni dvoma o tem zdravilu.

To je pravo zdravilo v obliki sladkorčka, otroci ljubijo to, in nobena sitnost za uživanje tega. Ali mislite, da je trakulja, ki vam kvari zdravje, tedaj ne pozabite rabiti LAXATODOS, ki se prodaja pri LAXAL MEDICINE COMPANY, 188 LAXAL BLDG., PITTSBURGH, PA. Cena svojcu je \$2.00. Dovolj za zdravljenje šest zavojev je \$10.00. Davek je še za vsak svoj.

BITRA POMOČ
Oslabeleost vlad protoknega dela, izdelanost, okoreli sklepi in mišice, slaboten hrbet, protaganje in izpahnost, temu je lahko hitro od pomoči s takojšnjo uporabo
PAIN-EXPELLERJA
"Prijetelja v potrebi"
Društvo, ki so enkrat spoznali njegovo zdravilno moč, ne bodo več brez njega. Samo en Pain-Expeller je, in v vaše varstvo je opremljen z našo trgovsko znamko
SIDROM
Če nima dovolj te trgovske znamke, ni pristen in ga zavrnite. \$5 in 65 centov v vseh lekarnah ali po pri
F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Zastoni! Fonograf Zastoni!

Vsak kdor naroči eno teh krasnih ur dobi tak le FONOGRAF popolnoma zastoni. Ta ura je najnovejša iznajdba v tem stoletju, kaže ure in minute kot vsaka druga ura. Zelo trpežno izdelana iz močnega jekla in poniklana, tako trpežna, da tudi če pride ogenj je ne v nič, torej lahko vam lahko ostane pri hiši za mnogo let. Drži točen čas. Ima budilni zvonec, ki tako glasno zveni, da vas gotovo zbudi brez izjeme kakor trdno spate, ste takorekoč prisljeni vstati in jo vstaviti. V noči vam ni potreba vstajati in iskati ugašale, da bi videli koliko je ura, temveč le pritisnete na gumb in svetloba na kazalu vam pokaže koliko je ura. Pri ti uri je tudi hranilnica s dvema odelkoras, prvi je za hranjenje denarja in drugo za shrambo zlatnine in drugih vrednosti, ima tajno ključavnico in se odpre in zapre le tako, da ste vi edini, ki ve kako. Mi vam pošljemo vsa navodila kako to vrediti. Brez razlike kje kupite uro ne bodete dobili boljše od te ure. Takole uro morali bi imeti v vsaki hiši, nekaj krasnega za božično ali novoletno darilo vašim prijateljem v stari domovini. Ta ura je vredna do \$20.00 sicer pa želimo seznaniti občinstvo s to novo uro in za to jih bomo prodajali za kratko dobo po tovarniški ceni za \$9.95, in poleg bomo pa dali vsakemu po en fonograf, 5 plošč in 100 igel POPOLNOMA ZASTONJ. Mi ne zahtevamo denarja v napred, samo plašite nam vaše natančno ime in naslov, priložite v pismo \$2.00 in ostalo pa bode plačali potem kadar vam prinesejo uro na dom. Poslužite se te ugodne prilike. Ne odlašajte storite takoj, še danes:

UNION PRACTICAL CO.,

1065 Milwaukee Ave. (Dept. 403) Chicago, Ill.

Največja slov. zlatarska trgovina

Frank Černe

6033 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Srepe in stenske ure, prstane in medaljoneke vsih slov. Jednot in Evaz, broške, sapetnice, diamantne prstane in lavalirje, veritice i. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in druge stvari po niski ceni.

Podružnica
COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonskih pišč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahko mesečno odplačila. Pišite po cenah, kateri se vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupite.

Najboljše blago

Najnižje cene.

Naznanila, vabila in zabvale.

Pueble, Colo. — Opozorjam članse društva "Orfel" št. 21, SNPJ, na sklep zadnje redne mesečne seje, da plača vsak član tega društva mesecno novembra ali decembra en dolar v društveno blagajno za pokritje društvenih stroškov. Opozorjam članse in sicer vse, brez razlike, ali plačate assement na seji ali ne, ker imamo nekaj zelo važnih točk na dnevnem redu v odnosu na sedanje razmere v tukajšnji naselbini, katere so nastale valed jeklarne stavke, je potrebno, da se udeležijo te seje sleherni član. — Seja se vrši 9. novembra t. l. ob devetih uri dopoldne v navadni dvorani. — **Jon. Hočvar, tajnik.**

Washington, Lincoln, Minn., Pa. — Opozorjam članse društva "Jugoslavija" št. 378, SNPJ, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje redne seje dne 16. novembra t. l., kakor tudi glavne letne seje meseca decembra. Kdor izmed članov ne bo udeležil prihodnjih dveh sej in potem vsake tretje redne seje, bo kaznovan po pravilih. Nadalje opozorjam vse članse SNPJ, ki stanujejo v tukajšnji okolici, da si preskrbite prestopne liste k tukajšnjemu društvu, da ne bodo imeli v slučaju bolezni ali kakšne druge neugodne nepotrebne situacije. — Pozivljam tudi vse ostale rojake, ki se niso pri našem društvu ali pri nobenem društvu, da pristopijo, dokler se še šili in zdravi. — **A. M. tajnik.**

Calumet, Mich. — Moja najljubša in zahvala društvu, ki so mi priskočila v pomoč v moji bedi, v kateri se nahajam s svojo ženo in sedmimi nedozdravili otroki, ter mi poslala denarne prispevke. Poslala so sledeča društva: Dr. št. 191 \$8.75; dr. št. 87 \$1.50; dr. št. 303 \$3.52; dr. št. 379 \$3.75; dr. št. 365 \$2.80; dr. št. 202 \$2; dr. št. 300 \$2.50; dr. št. 38 \$2; dr. št. 97 \$2; dr. št. 109 \$3; dr. št. 14 \$3; dr. št. 45 dva dolara; dr. št. 220 tri dolara; dr. št. 90 \$2.75; dr. št. 30 dva dolara; dr. št. 158 \$3.55; dr. št. 343 pet dolarjev; dr. št. 159 \$3.95; dr. št. 124 \$3.08; dr. št. 198 \$1.75; dr. št. 215 \$4.75; dr. št. 62 \$13.51; dr. št. 275 tri dolara; dr. št. 298 \$4.50; dr. št. 92 \$7.50; dr. št. 320 \$4.75; dr. št. 186 \$3; dr. št. 344 \$2.35; dr. št. 138 pet dolarjev. Skupna vsota \$108.60.

V zadnjem izkazu se je vrnila ne-ljudska pamet, gladi bi se moralo namreč dr. št. 365 in ne dr. št. 288. Toliko v popravek, da ne bo kakšne ne-ljudske pameti.

Moja najljubša hvala vsem društvom in rojakom, ki so mi poslali prispevke ter tako izkazali svoje bratovsko srce napram svojemu bratu-članu SNPJ. — **Matt in Rozalija Urih ter otroci.**

Royal, Pa. — Pozivljam članse društva "Ljubzen bratje" št. 293 SNPJ, da se udeležijo prihodnje mesečne seje, ki se vrši 9. novembra t. l. v navadni dvorani, polnoštevilno. Na dnevnem redu imamo več zelo važnih zadev, katere je treba rešiti. — **Martin Špolar, tajnik.**

Kamsey, O. — Opozorjam članse društva "Zeleni bratje" št. 378 SNPJ, na sklep zadnje redne seje, da plača vsak član tega društva 25c izrednega assementa in sicer za mesec decembra v pokritje društvenih stroškov, kateri smo imeli s bolnimi člani tega društva. Nadalje opozorjam članse, da se udeležijo polnoštevilno zadnje letne seje, ki se vrši 7. decembra t. l., ker imamo volitev društvenega odbora za prihodnje poslovno leto 1920. Kdor se ne udeleži te letne seje, bo kaznovan, kot zahteva vajo pravila. — **Joey Škof, tajnik.**

Lyons, Ill. — Opozorjam članse društva "George Washington" št. 270 SNPJ, da sklep zadnje redne mesečne seje dne 12. oktobra t. l. da plača vsak član tega društva en dolar v društveno blagajno za pokritje društvenih stroškov. Ta izredni assement plača lahko vsak član v dveh obrokih in sicer novembra in decembra meseca. Ob enem pozivljam članse tega društva, da se udeležijo polnoštevilno prihodnje mesečne seje, ker imamo na dnevnem redu več važnih točk za rešiti. Plačajte tudi bolj redno mesečne prispevke, kot ste dosedaj. — **Fr. Vidmar, tajnik.**

Chisholm, Minn. — Opozorjam članse društva "Lilja v vrta" št. 222 SNPJ, da se udeležijo polnoštevilno prihodnje redne mesečne seje, katere se vrši 9. novembra t. l. popoldne ob drugi uri v Kovačevi dvorani. Ako se pa kdor izmed članov ne more udeležiti te seje, naj pošlje svoj assement po kuki drugi članici. Na dnevnem redu je več važnih točk, katere je treba rešiti in valed tega je potrebno, da se udeležijo te seje sleherni član. Sploh se članice vse premalo zanimajo za društvene seje in ne vpoštevanje pravila. Opozorjam članice na točko v pravilih, da je vsak član kaznovan s enomesečno suspenzijo, ako se ne udeleži vsake tretje mesečne redne seje. Vpoštevalje to. — **Mary Kram, tajnica.**

Moos Run, Pa. — Pozivljam gl. urada SNPJ, za prostovoljne prispevke za vlogo sirote v stari domovini so se odzvali sledeči ter prispevali: Slovensko samostojno podporno društvo v Moos Run, Pa., deset dolarjev; prebitek od fantovskega veselja \$21.30; prebitek vesolne slovenskega samostojnega podpornega društva v Moos Run, Pa. \$82.03; Rudolf Gorjup deset dolarjev; Josip Sever pet dolarjev; po dva dolara: Jakob Ambrožič, Frank Moček, Franc Dolinar, John Arb, Anto Koltr in Valentin Vaher; po en dolar: Anton Petrovič, Fran. Bregant, Ivan Bobak, Franc Kot, Ivan Serjav, Matevž Pavlovčič, Franc Groznik, Rudolf Hribar, Peter Bapčotnik, Alojz Kausus, Luka Batja, Josip Klopčič in Franc Kozlovčič; John Skol 75c; po 50c: Franc Lauer, Anton Sterbenjak, Matevž Skvarča, Blaz Bogataj, Ivan Sust, Ivan Logar, Stefan Arb, Franc Avbel, Franc Kobal, Franc Frank, Jakob Kink, Fr. Glušič, Tomaz Likovč, Valentin Poganič, Franc Podmurnik, Mike Jersak, Frances Škerl, Viktor Butja, Franc Koder, Jakob Drabnik, Franc Sterbenjak, Ciril Kerže, Franc Bosman, Alojz Kolmar, Joe Dolenc, Anton Pinter, Jurij Osvaid, Franc Debevec, Jernej Jernej, Jernej Molina, Franc Petkovski, Nikolaj Jager, George Pivk, Jernej Hribar, Adam Healer in Anton Hammer; po 25c: Ivan Podlesnik, Nejcmarva, Frank Beves, Peter Slabe, Jernej Knez, Jakob Frank, Frank Čuk, Franc Baloh, Joe Serne, Nejcmarva, Marija Kogorčak, Franc Dolenc, Valentin Kral, Ivan Podnik, Peter Jakušič, Franc Troha, Mike Bartolič, Franc Bovec, Ivan Orlic, Simon Sterbenjak, Franc Koz, Mike Klopčič, Ivan Lipovšek, Martin

Bobek, Alojz Groznik, Josip Kavčič, Frank Bratanč, Alojz Jeran, Franc Likovč, Franc Močnik, Mike Semč, Ivan Drobnič in Jakob Mahovar; Ivan Čuk 17c; Josip Kristan 15c. Skupna vsota \$180.65. V imenu nedolnih otrok v starem kraju so vsem prispevalcem najljubše zahvaljemo: Jakob A. Bradič, Frank Tot, Valentin Vaher in Joe Sever, nabiralci.

Virginia, Minn. — Pozivljam gl. urada SNPJ, za pomoč nedolnim otrokom v stari domovini so se odzvali rojaki in prispevali: Društvo "Smaragda" št. 338 SNPJ, deset dolarjev; Charles Pogorelec pet dolarjev; Josip Kozan in Louis Slapar po tri dolara; po dva dolara: Louis Belay, Peter Belaj, Lovdij Rigler, Frank Clumpenman, H. C. Houspr, Matt Kestanjek, Carl Bah, ga. Kluk, Joe Mustar John Tvech in Mike Podernik; Pepelnak in Bukal \$1.50; po en dolar: John Tomasin, Frank Matkovich, Mike Motach, ga. Rothman, Mike Fleck, Andrew Turk, Lovre Brebe, Ivo Atimac, Charles Hladnik, Carl Bukovina, Dan Boudich, Marko Počernik, Joe Kozlovčič, Ig. Tjani, Ivo Kozlovčič, Tony Mostrovich, Inc. Plich, Joe Sterle, Mary Sagar in Lou's Guttlich; po 50c: Mary Matkovich, gđ. Mabel Belay, ga. Matt Jakš, ga. Joe Jakš, gđ. Frances Bavit, G. Tomaz, ga. Any Pluth, John Ferhlec, Tony Anžek, Emil Springer, ga. Any Bukovina, Joe Simat, ga. Šepnar, Matt Vrbič, Tony Matko in Peter Lasker; po 25c: ga. Zupanič, Jakob Čup, ga. Anna Berštin, Antonija Berštin, Primož Jozan in Jurij Fortun. Skupna svota \$74.25. Otroški 25c, poslala na gl. tajnika SNPJ, \$74.00.

V imenu osirotelih otrok v stari domovini se najtopleje zahvaljujem vsem prispevalcem posebno na 3c rojaki: slami: ga. Katarina Mostar, Annie Gortlieb in Frances Bowitz, ki so mi pomagale pri nabiranju prostovoljnih prispevkov. — **Mary Belay.**

Lorain, O. — Pozivljam vse članse krajevne organizacije št. 13 JRZ za Lorain, O., in okolico, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje redne seje, ki se vrši v nedeljo 9. novembra t. l. ob poldnesi uri dopoldne v prostorih rojaka Frank Justina. Opozorjam rojake, da naj nikar ne mislijo, da bo kdo prinesel svobodo našim rojakom v stari domovini na krožniku in naj pomislijo na pregovor, ki pravi: Bez boja ni zmage. Rojaki, ako imate le kolikaj četa za prostost naših rojakov v stari domovini, udeležite se seji tukajšnje krajevske organizacije JRZ in podpirajte to organizacijo moralno in finančno, da ji bo mogoče izvesti program, katerega je napravila na zadnji redni konvenciji v Clevelandu. Ako mi sami ne bomo delovali, je organizaciji nemogoče delovati. Kajti vsaka organizacija je odvisna od svojih članov; kajrni so člani, taka je organizacija. — Torej, rojaki v tukajšnji naselbini in bližnji okolici, udeležite se polnoštevilno prihodnje redne seje. Eno ali dve uri časa ni bo vsak pritrjal na mesec. — **J. Bruc, tajnik.**

Brooklyn, O. — Naznanjam članom društva "Brooklyn" št. 135 SNPJ, da se vrši prihodnja redna seja tega društva 9. novembra v starih prostorih na št. 4002 Jennings Rd. Opozorjam članse, da se udeležijo polnoštevilno te seje, ker imamo na dnevnem redu več zelo važnih točk, katere je treba rešiti in radi tega je potrebno, da je navzoč na seji sleherni član. Sploh se člani vse premalo zanimajo za društvene seje, kar je proti pravilom. — **John Lazar, tajnik.**

PREDLOGA ZA KONTROLO
SLADKORJA PREDLOŽENA
SENATU.

Washington, D. C. — Senator McNary iz Oregona je predložil senatu predlogo, ki dolosa, da se kontrola nad sladkorjem nadaljuje tudi v letu 1919.

POZOR! Moretonove igle izvabijo vašemu fonografu najkrepkejši glas. Ena igla zadostuje za deset plošč; cena zavozu je 15 centov. PIŠITE DANES po zadnji katalog za plošče in pošljite \$1.00 za 10 zavozov MORETONOVH IGEL, da dobite zastoj knjižnico "KAKO POSTANEM AMERIŠKI DRAVLJAN."

MORETONE COMPANY,
Century Bldg. New York.

**VELIKI SLOVENSKE-AMERIŠKI
TOLMAČ.** Kajti če govorimo slov.-angl. slov.-angl. govoremo na vsakdanje potrebe, navadno na splošne pisme, splošne angleške pisme in tako po postavi naši knjižnični delavci. Vred tega knjižni delavci največ slov.-angl. in angl. slova.

To je najboljše in najhitrejše postopanje za pridobivanje angleške in na bi smelo biti slovenskega govornika ki bi to knjižno na knji.

Kajni vro in slaba v glasni vozna (300 stov), valja 25.00 in je doletti pri.

V. J. KUNELKA,
200 W. 12th St., New York, N. Y.

Pošiljamo denar v vse kraje Jugoslavije, Češko-Slovaško in Polako državo. Oglasite se pri nas za pojasnila glede cen predno pošljete denar.

Sprejemamo tudi hranilne vloge in na čekovni račun. Posredujemo tudi s hranilnicami v stari domovini. Vse pošiljateljce jamčimo za točno izplačitev v polni meri vrednosti.

Naša Banka je pod državnim nadzorom "Chicago Clearing House" ustanovljenim od vlade Združenih držav vlaganje poštah prihrankov.

AMERICAN STATE BANK
1825 Blue Island Ave., vogal Loomis St., Chicago, Ill.

J. F. STEPINA, predsednik.

Edina Slovenska Tvrdba

Zastave, regulije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društ. in jed. Delo prve vrste. Cene nizke. Slovenske oznake pošiljamo mestoj. **F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.**

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je
NARODNA TISKARNA

2148-43-54 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, tiskani, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovino. — — — — — "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

F. K. Bauzon,
5920 St. Clair Avenue,
CLEVELAND, O.

Cenjenim rojakom širok izbor slovenskih stvari, kot lančen in stari mojster v stroki različnih in brivnega orodja, da brusim britve, škarje, ter sploh vse kar reže in kosi. V zalogi imam nove britve, škarje, brivne stroje, (Safety Razors), ter sploh vse brivno pripravo. Ker ne razpolagam cenikov, naznanjam rojakom, da prodajam jamčene britve od 25 centov do \$10.

Pozor! Za lovec imam v zalogi puške, posnavljam puške in samokrese. Pri naročilu ne smete pozabiti priložiti vaš natančen naslov. Za natančnejše podatke se obrnite na zgoraj označeni naslov: Se vam priporoča edini Slovenec v tem poslu.

ZADEVE V STAREM KRAJU

bode treba odaj vrediti. Potrebovali boste pooblastila, potrdila, obveznice, listine in razne druge notarsko potrjene listine. Za vse tako stvari se vedno obrnite do mene, kajti moja praktična skrbnja vam jamči dobro delo. Pazite pred ljudmi, kateri se prede na vaš šep. Vse pojasnila glede potovanja v stari domovini dajem brezplačno.

ANTON ZBAŠNIK, Javni Notar,

Štev. roba 102 Bakovl Bldg. — Corner Diamond and Grand St.,
PITTSBURGH, PA.
(Navzo nasproti kort House.)

PRODAJEMO NA MALO IN DEBELO
PURITAN MALT EXTRACT IN HMELJ

iz katerega si lahko vank naredi doma najboljšo pivco. Kdor naroči več blaga ob enem, damo popusta. Za 6 galonov stane brez poštnine \$1.50. Naročnine za manj kot \$1.50 se ne pošilja. Z vsake naročnine pošljemo potrebna navodila. Z naročnino vred pošljite money order, bančni ček ali draft. Vse pošiljateljce se naj naslovijo na:

M. Mladič, J. Verderbar Co., 2603 So. Lawndale Av.
Chicago, Ill. (uninc.)
Edina zastopnika.

MATIJA SKENDER
JAVNI NOTAR
ZA AMERIŠKO IN STARI KRAJ
5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Sprejemam Tolle, dala Presidencije, Koprce pogubne, Potno Listo (PASOŠE); letitja delavce tujci in v starem kraju; letitja VSA v Notarsko stroko opredeljena dela. 50 plošč 10 let na letnem mestu.

Pošiljam denar v stari domovino po dnevni ceni. Sem v zvezi z najboljšimi bankami in jamčim za vsako pošiljatev.

Prodajam tudi parobrodne listke (tikarte).

Joseph Tratnik

268 — 1st Avenue, Milwaukee, Wis.

POZOR!

JUGOSLOVANI V CHISHOLM-U IN DRUŽIH
MESTIH MESABA RANGE.

S tem vam naznanjamo, da nam je zopet mogoče pošiljati denar v vse kraje Jugoslovanakih držav. Denar pošiljamo po najnižji ceni ter tudi jamčimo za vsako pošiljatev.

Dalje se toplo priporočamo za hranilne vloge od katerih plačamo po 3% obresti in vse druge bančne posle. Banka posluje pod strogim državnim nadzorstvom in vse vaše vloge so pri nas absolutno varne. Za vsa pojasnila pišite nam v slovenščini.

Točnost, varnost in potrežba je naše geslo.

MINERS STATE BANK,
CHISHOLM, MINN.

POZOR ROJAKI!

Spodaj podpisani se vam priporočam, da kadar ste namenjeni kupiti kaj v silarski stroki kakor ure, veritice, privetke, prstane, itd., kakor tudi šenske ure, veritice, sapetnice, sapetne ure, lavalirje, shane broške itd., da se vedno popred kakor drugje kupite obrnute na mene. Vam garantiram da boste naj bolj postreženi in s najnižjimi cenami.

V zalogi imam tudi prstane, privetke, broške, igle itd. različnih Jednot in Evaz. Vsek kos robe je prodan pod garancijo.

FRANK STONICH (zlatar),

7 W. MADISON ST.,

CHI. Rav. Bank Bldg. (Room 605) CHICAGO, ILLINOIS.

Imam v zalogi nove kranjke in novosti harmonika, tritarne, dvoiglasne, s raznim okrasnim držajem, delane natančno po LUBASOVEM NACINU; kupujem in prodajam tudi stare se razbije harmonike, kakršnegakoli izdelka, kakor tudi nove mehove, kovčge itd.

ALOIS SKULJ,

323 Epsilon Place,

BROOKLYN, N. Y.

POSOJUEMO DENAR

na prvo vknjižbo do 75% vrednosti, 1% na mesečna izplačila, ali regularno po 6% interes.

DAN L. PARSONS
First Nat'l Bldg., Johnstown, Pa.

(Pišite za pojasnila v slovenskem jeziku na Stephen Zabriza, Park Hill, Pa.)

M. POGORELC,

7 W. Madison St.,

Room 605

CHICAGO, ILL.